

Medlemmer i Fauske kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Fredag 1. september 2017 kl 09.00

Møtested: Brembohuset.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
14/17	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. april 2017
15/17	Redegjørelse fra administrasjonen – Bruk av formannskapets disposisjonskonto
16/17	Drøfting av ønsket innhold i vedtatt selskapskontroll
17/17	Invitasjon fra Nordland fylkeskommune til å delta i etablering av nytt interkommunalt revisjonsselskap
18/17	Ettersendes: Invitasjon fra Nordland fylkeskommune til å delta i etablering av nytt interkommunalt sekretariatselskap
19/17	Budsjett for kontroll og tilsyn 2018
20/17	Revisors vurdering av egen uavhengighet
21/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
22/17	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Fauske, 24. august 2017

Odd Henriksen (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS,
varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering

SAK 14/17

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. april 2017

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. april 2017

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra foregående møte i kontrollutvalget legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28. april 2017 godkjennes.

Innøy, 24. august 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – FAUSKE KONTROLLUTVALG

Møtedato: Fredag 28. april 2017 kl. 09.00 – 11.40

Møtested: Møterom 1. etasje, administrasjonsbygget, Fauske

Saksnr.: 07/17 – 13/17

Til stede:

Odd Henriksen, leder
Gry Janne Rugås, nestleder
Hilde Dybwad

Forfall:

Maria Renate Dønnestad
Kjell Lund Olsen

Varamedlemmer:

Ingen vara kunne møte

Øvrige:

Rådmann Geir Mikkelsen møtte i tilknytning til sak 08-10/17

Økonomisjef Kariann Sør Dahl og regnskapssjef Jonny Riise møtte i tilknytning til sak 08-10/17

Daglig leder Fauske Eiendom KF Trond Heimtun møtte i tilknytning til sak 08/17

Daglig leder Fauna KF Kristian Amundsen møtte i tilknytning til sak 09/17

Personalsjef Ingrid Alterskjær, og kommunalsjef Terje Valla møtte i tilknytning til sak 11/17

Revisjonssjef Per Asbjørn Andersen, Salten kommunerevisjon IKS

Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen.

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
07/17	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. mars 2017
08/17	Årsregnskap 2016 Fauske Eiendom KF – uttalelse fra kontrollutvalget
09/17	Årsregnskap 2016 Fauna KF – uttalelse fra kontrollutvalget
10/17	Årsregnskap Fauske kommune 2016 – uttalelse fra kontrollutvalget
11/17	Unntatt fra offentlighet Off.lov § 13, jfr fvl § 13: Redegjørelse fra administrasjonen om tilrettelegging jfr IA-avtalen / innhold i og reglement for ansatte
12/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
13/17	Eventuelt

07/17 Godkjenning av protokoller fra kontrollutvalgets møte 17. mars 2017

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. mars 2017 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. mars 2017 godkjennes.

08/17 Årsregnskap 2016 Fauske Eiendom KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Rådmann Geir Mikkelsen, regnskapssjef Jonny Riise og daglig leder Fauske Eiendom KF Trond Heimtun møtte for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28. april 2017 behandlet Fauske Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget viser til revisors beretning hvor det avgis en konklusjon med forbehold om særbudsjett: Det er betydelige avvik mellom regnskap og budsjett fordi det ikke foreligger budsjett for investeringer.

Kontrollutvalget registrerer at foretaket avlegger et regnskap med et mindreforbruk med kr 327 185 for regnskapsåret 2016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 18. april 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauske Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28. april 2017 behandlet Fauske Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget viser til revisors beretning hvor det avgis en konklusjon med forbehold om særbudsjett: Det er betydelige avvik mellom regnskap og budsjett fordi det ikke foreligger budsjett for investeringer.

Kontrollutvalget registrerer at foretaket avlegger et regnskap med et mindreforbruk med kr 327 185 for regnskapsåret 2016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 18. april 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauske Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016.

09/17 Årsregnskap 2016 Fauna KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Daglig leder Fauna KF Kristian Amundsen møtte fra foretaket for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28. april 2017 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget merker seg at regnskapet er lagt frem med et netto driftsresultat med kr 435 131, og et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 233 131.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt foretakets årsberetning tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Fauna KF sin aktivitet i 2016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 30. mars 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2016.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28. april 2017 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget merker seg at regnskapet er lagt frem med et netto driftsresultat med kr 435 131, og et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 233 131.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt foretakets årsberetning tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Fauna KF sin aktivitet i 2016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 30. mars 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2016.

10/17 Årsregnskap Fauske kommune 2016 – uttalelse fra kontrollutvalget

Rådmann Geir Mikkelsen, økonomisjef Kariann Sør Dahl og økonomisjef Jonny Riise møtte i tilknytning til saken for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28. april 2017 behandlet Fauske kommunes årsregnskap for 2016. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen for 2016, og rådmannens kommentarer til regnskapet.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 5 231 504.

Kontrollutvalget merker seg at det er betydelige avvik mellom regnskap og budsjett i investeringsregnskapet for 2016, som for 2015. Investeringsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse, jfr kommunelovens § 46 nr 1. Investeringsbudsjett for 2016 er ikke blitt regulert i henhold til kommuneloven § 46 nr 1 med forskrift.

Kontrollutvalget mener for øvrig at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt rådmannens årsberetning, tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Fauske kommunes aktivitet i 2016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauske kommunes årsregnskap for 2016.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28. april 2017 behandlet Fauske kommunes årsregnskap for 2016. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen for 2016, og rådmannens kommentarer til regnskapet.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 5 231 504.

Kontrollutvalget merker seg at det er betydelige avvik mellom regnskap og budsjett i investeringsregnskapet for 2016, som for 2015. Investeringsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse, jfr kommunelovens § 46 nr 1.

Investeringsbudsjett for 2016 er ikke blitt regulert i henhold til kommuneloven § 46 nr 1 med forskrift.

Kontrollutvalget mener for øvrig at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt rådmannens årsberetning, tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Fauske kommunes aktivitet i 2016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauske kommunes årsregnskap for 2016.

11/17 Unntatt fra offentlighet Off.lov § 13, jfr fvl § 13: Redegjørelse fra administrasjonen om tilrettelegging jfr IA-avtalen / innhold i og reglement for ansatte

Personalsjef Ingrid Alterskjær, og kommunalsjef Terje Valla møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare spørsmål.

Lukking av møtet:

Behandling

Møtelederen ba om at saken skulle behandles for lukkede dører. Debatten ble holdt for lukkede dører. Dørene ble så åpnet og organet stemte over forslaget om lukking.

Vedtak

Med hjemmel i kommunelovens § 31 nr. 3 vedtok kontrollutvalget å behandle sak 11/17 for lukkede dører. Begrunnelsen er at saken angår tjenestemessige forhold.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:

Redegjørelsene tas til orientering.

Kontrollutvalget ber om å få oversendt HEMIS-rapporten så snart denne foreligger.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsene tas til orientering.

Kontrollutvalget ber om å få oversendt HEMIS-rapporten så snart denne foreligger.

Møtet ble deretter åpnet.

12/17 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisor orienterte:

- **Bemanning:** Revisjonen er fullt bemannet for første gang på flere år. Ny forvaltningsrevisor har startet i jobben i april 2017, og neste forvaltningsrevisor starter i mai 2017. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor går av med pensjon 1. juni 2017.
- **Regnskapsrevisjon 2016:** Revisor er ferdig med Fauske kommune, men det er en del forsinkelser i noen andre kommuner.
- **Forvaltningsrevisjon:** Bestilt forvaltningsrevisjon blir ferdig til junimøtet.
- **Fylkeskommunens kontrollutvalg** skal behandle utredning av fylkeskommunens fremtidige revisjonsordning 8. mai 2017.

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken

13/17 Eventuelt

Hilde Dybwad tok opp spørsmålet om bruk av formannskapetets disposisjonskonto. Kontrollutvalget ber om en redegjørelse til utvalgets neste møte.

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Fauske den 28. april 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes: Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer, Fauske kommune v/ ordfører og rådmann, Salten kommunerevisjon IKS

SAK 15/17

Redegjørelse fra administrasjonen – Bruk av formannskapets disposisjonskonto

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn for saken:

I kontrollutvalgets møte 28. april 2017, i sak 13/17 Eventuelt, besluttet utvalget å be om en redegjørelse om bruken av formannskapets disposisjonskonto. På denne bakgrunn har sekretariatet bedt rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, komme til møtet kl 09.00 for å redegjøre om kommunens praksis ved bruk av formannskapets disposisjonskonto. Det er bedt om at redegjørelsen inneholder følgende:

- Bruk av formannskapets disposisjonskonto i 2016 og så langt i 2017, antall bevilgninger og omfang av disse
- Er det fastsatt interne regler for saksbehandling og bruk av nevnte konto? Hva innebærer i tilfelle disse?
- Utenom vedtak i formannskapet, er det annet grunnlag for utbetalinger fra disposisjonskonto?

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden har sekretariatet gått gjennom formannskapets protokoller for 2016 (12 møter), og så langt i 2017 (4 møter). Her fremkommer tre saker der det er fattet vedtak om å bevilge midler fra formannskapets disposisjonskonto:

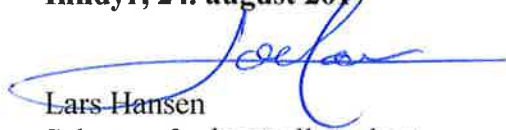
1. Møte 29. mars 2016, sak 29/3, kr 20 000 bevilget til kommunekomite for TV-aksjonen (Røde Kors)

2. Møte 2. mai 2017, sak 38/17, kr 20 000 bevilget til kommunekomite for TV-aksjonen (UNICEF)
3. Møte 2. mai 2017, sak 39/17, kr 5 000 bevilget til Foreningen for fotballbane for jenter og gutter i Kobanê.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 24. august 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 16/17**Drøfting av ønsket innhold i vedtatt selskapskontroll****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
01.09.2017**Vedlegg:**

- A. Plan for selskapskontroll 2016-2019 Fauske kommune.
- B. Salten kommunerevisjon IKS 27.08.2012 (utdrag) Forvaltningsrevisjonsrapport
Gjennomgang av selvkostområdet renovasjon – IRIS
- C. Salten kommunerevisjon IKS 23.10.2015 (utdrag) Forvaltningsrevisjonsrapport
Offentlige anskaffelser og rammeavtaler
- D. Felles strategi for samarbeid og eierstyring, vedtatt av kommunestyrene 2016

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i Plan for selskapskontroll 2016-2019, vedtatt av Fauske kommunestyre. Kommunestyrets vedtak var som følger:

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2016-2019, og ber kontrollutvalget se til at det gjennomføres følgende selskapskontroll:

Det gjennomføres selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon / eierskapskontroll av IRIS Salten IKS og underliggende heleide aksjeselskaper

Kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig.

Så langt har kommunene Beiarn, Fauske, Hamarøy og Steigen vedtatt at det skal gjennomføres selskapskontroll i forhold til IRIS. (Bodø kommune avventer en generell

gjennomgang av egen eierskapskontroll før kommunen går videre med bestillinger i forhold til konkrete selskaper. Saltdal og Sørfold kommuner har så langt heller ikke vedtatt i hvilke selskaper det skal prioriteres selskapskontroll.) Inneværende sak legges i første omgang frem for kontrollutvalgene for å få innspill til innhold i selskapskontroll, men også hvis det lar seg gjøre: prøve å få samordnet kommunens bestilling av slik kontroll. Deretter vil det i kommende møte legges frem en sak med et mer konkretisert innhold i selskapskontroll, for kontrollutvalgets bestilling.

Selskapskontrollen omfatter

Eierskapskontroll som omfatter kontroll med forvaltningen av eierinteressene i selskaper, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, *eventuelt*

Forvaltningsrevisjon i henhold til kommunelovens § 77 nr. 4, det vil si systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Tidligere selskapskontroll IRIS / Salten forvaltning:

1. 2007 Eierskapskontroll, bestilt av de 9 Salten-kommunene. Revisor utarbeidet en rapport etter eierskapskontroll i Salten forvaltning IKS. Dette var en mer generell eierskapskontroll hvor følgende problemstillinger ble vurdert:
  - a. *Foregår virksomheten i henhold til gjeldende lover og regler og innenfor de rammer som selskapsavtalen/vedtektene gir?*
  - b. *Foregår virksomheten innenfor rammen av kommunestyrets vedtak og forutsetninger?*
  - c. *Har virksomheten en effektiv og økonomisk forsvarlig drift?*
  - d. *Har selskapet fulgt opp prinsipielle merknader og forhold, herunder nummererte brev med påpekninger fra selskapets valgte revisor?*
  - e. *Mottar kommunestyret tilstrekkelig og dekkende informasjon*
2. 2012 Forvaltningsrevisjon selvkost (utdrag vedlagt), bestilt av de 9 Salten-kommunene. Følgende konkrete problemstillinger er undersøkt:
  - a. *Hvordan dokumenterer IRIS avgiftsgrunnlaget?*
  - b. *Er IRIS` vedtatte avgiftsgrunnlag riktig beregnet?*
  - c. *Foretar IRIS etterkalkulasjon av de reelle kostnadene ved renovasjon?*
  - d. *Behandles overskudd/underskudd i tråd med retningslinjene?*

Manglende inntekter i selvkostregnskapet med kr 12,37 mill for årene 2008-2010 ble korrigert av selskapet.

3. 2015 Forvaltningsrevisjon offentlige anskaffelser og rammeavtaler (utdrag vedlagt), bestilt av Saltdal kommune. Opprinnelig skulle revisjonen undersøke om IRIS hadde systemer for å sikre at anskaffelsesregelverket følges, men dette ble i senere møte endret til å gjelde underliggende aksjeselskap IRIS Service sin etterlevelse av anskaffelsesregelverket i forhold til eksterne leverandører.

Rapportens anbefaling var at selskapet bør ta en gjennomgang og kvalitetssikring av praksis på anskaffelsesområdet, og at det bør innskjerpes at kjøp over anbudsgrensen lyses ut i Doffin.

Mulig innhold i kommende selskapskontroll (ikke uttømmende liste):

- A. Eierskapskontroll. Dette ble sist gjennomført for cirka 10 år siden, og kommunene hadde på dette tidspunkt i liten grad formulert egne eierstrategier. For de interkommunale selskapene i Salten har kommunestyrene i Salten-kommunene i 2016 vedtatt «Felles strategi for samarbeid og eierstyring», bl.a med følgende prinsipper for eierstyring:
- Det skal praktiseres **åpenhet**,
  - kommunene skal som eiere være **forutsigbare**
  - det skal jobbes for størst mulig grad av **effektivitet** i tjenesteproduksjonen
  - i et **langsiktig** perspektiv
- B. Forvaltningsrevisjon selvkost. Selvkost innebærer at for en del tjenester (bl.a renovasjon, vann, avløp) kan gebyrene fra innbyggerne i sum ikke overstige hva det koster å levere tjenesten. Forrige rapport forelå i 2012, ut fra daværende regelverk, og tok i hovedsak for seg driftsårene 2008-2010. Etter dette har Kommunaldepartementet med virkning fra og med 2015 kommet med nye retningslinjer for selvkost, og det kan bl.a av denne grunn være aktuelt med en ny gjennomgang. (En gjennomgang i 2018 vil få med seg praktisering av selvkost for de tre påfølgende regnskapsårene 2015-2017)
- C. Forvaltningsrevisjon anskaffelse / konkurranse. Forvaltningsrevisjonen som ble gjennomført i 2015 hadde opprinnelig ambisjon om å vurdere offentlige anskaffelser sett i forhold til samhandling med datterselskap, men ble endret til å gjelde etterlevelse av anskaffelser i forhold til eksterne leverandører.
- D. Forvaltningsrevisjon anskaffelse / konkurranse. Staten har de siste årene fastsatt en rekke bestemmelser som skal hindre sosial dumping. Sosial dumping innebærer at (særlig) utenlandske arbeidstagere som utfører arbeid i Norge får vesentlig dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn norske arbeidstakere. Bakgrunnen for bestemmelser som skal hindre sosial dumping, er bl.a at det kan virke konkurransevridende.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem for drøfting.

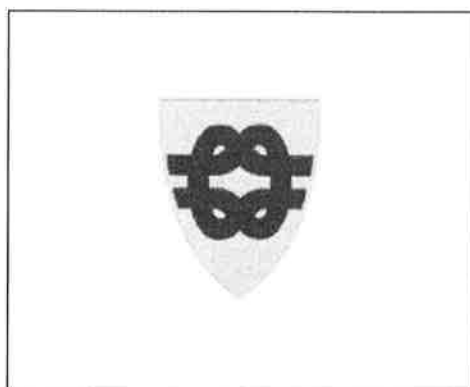
Inndyr, 24. august 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Plan selskapskontroll Fauske kommune

2016-2019

1 Bakgrunn

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner bestemmer at det skal utarbeides en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal utarbeides minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

2 Virkeområde

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale samarbeid etter kommunelovens § 27, og som er egne rettssubjekt. Kontrollen kan utøves i selskaper der Fauske kommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer eller andeler, og heleide datterselskaper av slike selskaper.

Dersom ovennevnte betingelser for selskapskontrollens virkeområde ikke er til stede, kan kommunen likevel i gitte tilfeller foreta selskapskontroll. Dette gjelder selskaper der kommunen har aksjer, men der øvrige aksjeeiere er private, forutsatt at dette er hjemlet i selskapets vedtekter. Dette gjelder også der kommunen har gitt tilskudd eller annen støtte, og denne er gitt under forutsetning om innsyn og selskapskontroll.

Selskaper som omfattes av selskapskontroll

Interkommunalt samarbeid

Interkommunale selskaper:

Salten kommunerevisjon IKS
IRIS Salten IKS
Salten Brann IKS
Helse og Miljøtilsyn Salten IKS

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27:

Salten Regionråd
Salten kontrollutvalgsservice
Salten utvalg mot Akutt forurensning
Interkommunalt arkivsamarbeid Nordland
RKK Salten

Aksjeselskaper

Iris Service AS	(heleid datterselskap av IRIS Salten IKS)
Iris Produksjon AS	(heleid datterselskap av IRIS Salten IKS)
Retura Iris AS	(heleid datterselskap av IRIS Salten IKS)

Mivanor AS	(heleid datterselskap av IRIS Salten IKS)
HT Safe AS	(selskapet eies av IRIS Salten IKS (73,35 %), Hamarøy og Tysfjord kommuner)
Fauske Parkering AS	(eies 100 % av Fauske kommune)
Vegpakke Salten AS	(50% eid hver av Bodø og Fauske kommuner)
Siso Vekst AS	(51% andel Sørfold, 49 % Fauske kommune)

3. Selskapskontrollens innhold

Selskapskontrollen omfatter

Eierskapskontroll som omfatter kontroll med forvaltningen av eierinteressene i selskaper, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, *eventuelt*

Forvaltningsrevisjon i henhold til kommunelovens § 77 nr. 4, det vil si systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å definere omfanget og innholdet i selskapskontrollen som skal utøves på vegne av Fauske kommune.

4. Planens tidsperspektiv

Planen skal legges frem for kommunestyret, minimum en gang i løpet av valgperioden, men med mulighet for kontrollutvalget til å gjøre dette hyppigere. I Fauske foreslås det at planen utarbeides for hele valgperioden. Ved behandlingen av forrige plan for selskapskontroll vedtok kommunestyret å gi kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig. Dette åpner for en større fleksibilitet og åpenhet for behov for andre prioriteringer i løpet av planperioden.

5 Gjennomført selskapskontroll forrige periode

I forrige planperiode (2012-2015) ble det vedtatt gjennomført selskapskontroll i i følgende selskap: Fauske Parkering AS. Rapport fra selskapskontrollen er ferdigstilt, og behandlet i kontrollutvalg og kommunestyre 2015.

6 Forslag til selskapskontroll

Oppgaver av ulik størrelse og samfunnsmessig betydning for kommunen er i dag organisert i selskaper. IRIS Salten IKS og tilknyttede selskaper har størrelsesmessig en dominerende posisjon, men viktige samfunnsmessige funksjoner er også lagt til ulike andre selskaper: samferdsel, attføring, parkering, brann og kommunal revisjon.

Det tilrås følgende prioritering av selskapskontroll i perioden frem til 2019:

- IRIS Salten IKS og underliggende heleide aksjeselskaper

Kommunestyret behandlet planen 29. september 2017 i sin sak 158/16, med følgende vedtak:

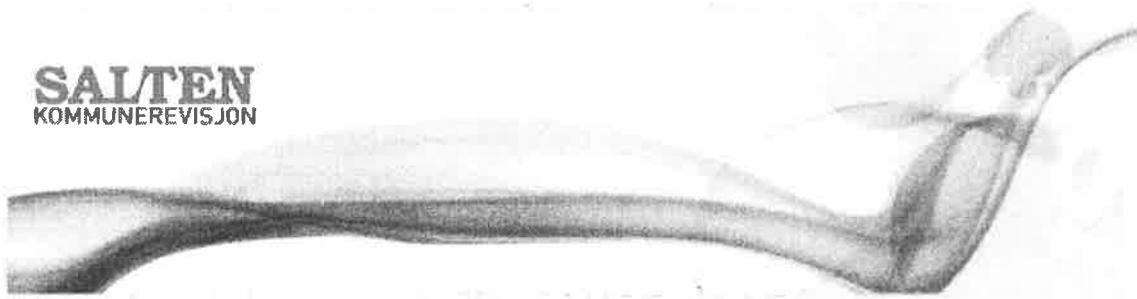
Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2016-2019, og ber kontrollutvalget se til at det gjennomføres følgende selskapskontroll:

*Det gjennomføres selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon / eierskapskontroll av IRIS Salten IKS og underliggende heleide aksjeselskaper
Kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig.*

B

SALTEN
KOMMUNEREVISJON

Forvaltningsrevisjon

***Gjennomgang av
selvkostområdet
renovasjon –***

IRIS

Forord

Kontrollutvalgene i Meløy og Sørfold kommune har i møter bedt om at Salten kommunerevisjon IKS skulle gjennomføre en undersøkelse av IRIS' behandling av selvkostområdet renovasjon

Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen.

Bodø, den 27.08.2012

Arne Willy Hillestad

Kommunerevisor

Svein Erik Moholt

Oppdagsansvarlig forvaltningsrevisor

INNHALDSFORTEGNELSE

0. SAMMENDRAG.....	4
1. INNLEDNING.....	4
2. FORMÅL, PROBLEMSTILLINGER, DEFINISJONER	5
2.1 Formål	5
2.2 Problemstillinger	5
2.3 Definisjoner	5
3. METODE OG GJENNOMFØRING.....	7
4. REVISJONSKRITERIER.....	7
5. FAKTA OG VURDERINGER	8
6. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER.....	14
7. IRIS' KOMMENTARER	14

0. SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon IKS har på vegne av kontrollutvalget i Meløy og Sørfold kommune undersøkt hvordan IRIS Salten IKS (heretter benevnt IRIS) praktiserer reglene om selvkostberegning innen renovasjon. Vi har sett nærmere på dokumentasjon, beregning/utregning, på etterkalkulasjon og om overskudd/underskudd behandles riktig.

Oppsummert konstaterer vi at rutinene slik de fungerer i dag tilfredsstiller disse i stor grad kravene i henhold til gjeldende retningslinjer.

Det har vært en prosess de senere år som tatt tak i kravene som fremkommer av gjeldende retningslinjer ("Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester H-2140"). For tidligere år har det vært noen avvik som nå er dekket, blant annet behandling av inntekter på miljøtorg som er relatert til husholdningsavfall.

1. INNLEDNING

Bakgrunn for kontrollutvalgenes bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt er et av funnene fra selskapskontrollen, gjennomført i 2007, viste at kapitalkostnadene ikke var i henhold til gjeldende retningslinjer for selvkostområdet.

For en del kommunale tjenester har sentrale myndigheter satt krav om selvkost for kommunale gebyrer. Selvkost setter en øvre grense for lovlig gebyrinntekter. For renovasjon skal det være 100% kostnadsdekning jf forurensingsloven. Hensikten med dette er å unngå at kommuner med anstrengt økonomi bruker gebyrene til å finansiere annen virksomhet. Kommunen skal ikke kunne ta seg mer betalt enn kostnaden for å produsere tjenesten. For brukerne er det viktig at kvalitet og pris på tjenestene henger sammen og at gebyrene ikke fungerer som en form for skjult skattelegging. Gebyrene skal være betaling for bestemte tjenester som kommunen yter brukerne og ikke bidra til å finansiere den øvrige kommunale aktiviteten. For brukerne av kommunale tjenester er det derfor av stor interesse at grunnlaget for gebyrene er riktig. Da IRIS gjennomfører renovasjon for kommunene vil også IRIS være omfattet av de samme bestemmelsene vedrørende selvkost. Det som står i veiledere for selvkost i kommuner vil derfor også gjelde IRIS.

Kontrollutvalgene ønsket en gjennomgang av egenbetalinger på selvkostområdet renovasjon (gjelder innsamling av husholdningsavfall) i IRIS. Dette for å få bekreftet at IRIS krever riktig betaling av brukerne.

6. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

Formålet med vår undersøkelse var å vurdere hvordan IRIS Salten IKS' fastsettings av brukerbetaling utføres i henhold til lov og forskrift mv.

Dokumentering av avgiftsgrunnlaget

Avgiftsgrunnlaget er nå meget godt dokumentert.

Er det vedtatte avgiftsgrunnlag riktig beregnet?

I 2011 er beregningen av avgiftsgrunnlaget slik det fremstår av sakspapirer til styre- og representantskapet i henhold til gjeldende retningslinjer

Foretas det etterkalkulasjon av de reelle kostnadene selvkostområdet?

Det gjennomføres en etterkalkulasjon i henhold til retningslinjene. Denne er underbygget og, der det er mulig, dokumentert (for 2011) med grunnlag for de fordelinger som gjort mellom selvkostområdet og andre driftsområder. Det er imidlertid ett avvik vedrørende tidligere år. Det gjelder andel av inntektene vedrørende miljøborg som for årene frem til og med 2010 som skulle vært med i selvkostregnskapet. For perioden 2008-2010 vil dette være i størrelsesorden 5-10 mill kr.

Behandles overskudd/underskudd i tråd med retningslinjene?

Overskudd/underskudd balanseføres i henhold til retningslinjene, og det beregnes rente av akkumulert saldo pr 31.12. Det som mangler er at renten beregnet for tidligere år ikke er kommet med i akkumulert saldo 31.12.11.

Anbefalinger

Slik rutinene fungerer i dag (fra og med 2011) er det kun rentebehandlingen som bør endres før alt er i henhold til gjeldende retningslinjer.

7. KOMMENTARER FRA IRIS SALTEN IKS

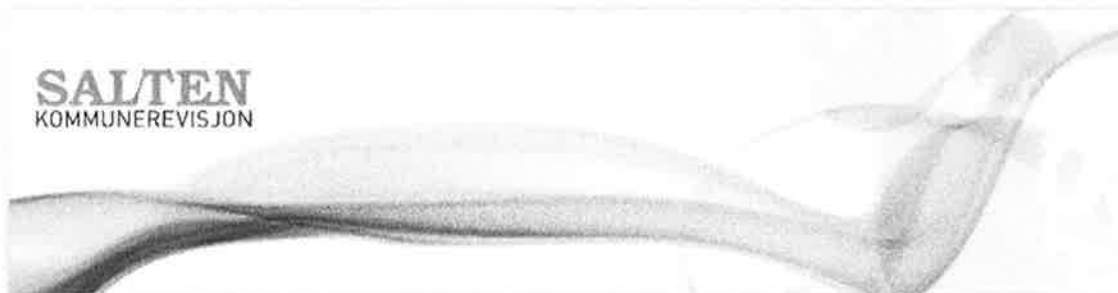
Kommentarene fra IRIS Salten er vist i vedlegg 3. Fra kommentarene vil vi trekke frem følgende:

"Iris har lagt frem selvkostregnskap hvert år siden 2005. Iris har bygget på prinsippet om at avfallsgebyrene skal følge selvkostprinsippet for husholdningsavfall. Det innebærer at gebyrene skal inneholde alle kostnader forbundet med håndteringen av husholdningsavfall, og at kommunen ikke kan kreve inn mer eller mindre fra husholdningene enn dens samlede kostnader forbundet med innsamling og behandling av husholdningsavfall. Regelverket som skal følges er derimot rundt formulert, og det er flere muligheter for ulik tolkning.

Renovasjonsselskapene i Norge gjør det på forskjellige måte, og etter forskjellige råd fra stedlig kommunerevisjon. Iris har hvert år lagt frem et selvkostregnskap basert på de opplysningene som vi til en hver tid har. I 2008 ble det gjort flere endringer, og blant annet ble inntektene fra miljøborg tatt ut av selvkostregnskapet. Dette var etter avklaring med kommunerevisjonen, og ble rapportert til både styre og representantskap. Denne praksisen med føring av inntekter fra våre miljøborg ble fulgt av Iris i 2008, 2009 og 2010. I 2011 endret vi dette tilbake til tidligere praksis fra 2007 på eget initiativ. Vi vil korrigere selvkosten i henhold til de anbefalinger som blir gitt i den rapporten.”

Etter det vi kan se er det ikke noe i kommentarene som tilsier noen endring av de konklusjoner som er gitt i rapporten.

C

Selskapskontroll

***Offentlige anskaffelser
og rammeavtaler***

IRIS

FORORD

Selskapskontroll er en pålagt oppgave i henhold til kommunelovens § 77 nr 5. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper mm.

Selskapskontroll kan gjennomføres som en forvaltningsrevisjon (frivillig) hvor formålet er å utføre systematiske undersøkelser av tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler. Eller det kan gjennomføres som en eierskapskontroll (pålagt), der følgende to hovedfokus kan ligge til grunn (jf KS Anbefaling om eierskap):

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

I Plan for selskapskontroll 2012-2015 har Saltdal kommunene prioritert å gjennomføre en selskapskontroll (forvaltningsrevisjon) av offentlig anskaffelse i IRIS. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært forvaltningsrevisor Svein Erik Moholt.

Bodø, den 23.10.2015.

Svein Erik Moholt
ansvarlig forvaltningsrevisor

Innhold:

0. SAMMENDRAG	4
1. INNLEDNING	5
2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER	6
2.1 FORMÅL.....	6
2.2 PROBLEMSTILLING	6
2.3 AVGRENSNINGER	6
3. METODE OG GJENNOMFØRING	7
4. REVISJONSKRITERIER.....	7
5. FAKTA OG VURDERINGER.....	9
5.0 Kort om anskaffelsene i selskapet.....	9
5.1 I hvilken grad har IRIS system og rutiner for å sikre etterlevelse av anskaffelsesregelverket?.....	9
5.1.1 Revisjonskriterier.....	9
5.1.2 Fakta	10
5.1.3 Vurdering	12
5.2 Er selskapets praksis i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser?	13
5.2.1 Revisjonskriterier.....	13
5.2.2 Fakta	14
5.2.3 Vurdering	12
6. KONKLUSJON	20
7. KOMMENTAR – IRIS direktør.....	21
Vedlegg 1 – Kommentar fra direktøren.....	22
Vedlegg 2 – Uttalelse fra KS Bedrift.....	24

0. SAMMENDRAG

I denne undersøkelsen har vi undersøkt hvordan regelverket for offentlige anskaffelser praktiseres i IRIS. Det ble utarbeidet to problemstillinger:

- 1. I hvilken grad har IRIS system og rutiner for å sikre etterlevelse av anskaffelsesregelverket?**
- 2. Er selskapets praksis i tråd med lov og forskrift?**

Datainnsamlingen baserer seg på dokumentstudier, regnskapsdata og intervjuer av ledere i selskapet. Revisjonskriterier er kommuneloven, lov om offentlig anskaffelser.

Det er revisjonens inntrykk at det i konsernet er en bevissthet i forhold til å følge regelverket om offentlig anskaffelse. Det er utarbeidet rutiner for gjennomføring av anskaffelser og det er fastsatt et hierarki i forhold til ansvarlignivå i anskaffelsesprosessen. Det fremgår også at det er et begrenset antall personer i hvert selskap som har ansvar for innkjøpsoppgaver.

Daglig leder i IRIS Service har en nøkkelrolle i selskapet i forhold til offentlig anskaffelse, og er kontaktpunkt eksempelvis i forhold til kommunikasjon med SIIS. Etter revisjonens oppfatning er det positivt at det er noen som har et særlig oppfølgingsansvar for anskaffelsesområdet.

Det er positivt at det gjennomføres noe internopplæring i offentlig anskaffelse, men man har ikke hatt opplæring i bruk av Ajour siden systemet ble anskaffet.

Gjennomgangen av anskaffelser gir et blandet inntrykk i forhold til overholdelse av innkjøpsreglementet. For en del av anskaffelsene er det gjennomført korrekt konkurranseutsetting med rett prosedyre. I noen tilfeller er konkurranseutsetting gjennomført, men med feil prosedyre. Eksempelvis at anskaffelser over terskelverdi, ikke er utlyst i Doffin.

I flere tilfeller er til dels store anskaffelser ikke konkurranseutsatt i det hele tatt. I noen av disse tilfellene henger det sammen med at det er spesialiserte produkter som det bare er en leverandør av. I noen tilfeller har man vært bundet opp til enkeltleverandører av spesialiserte produkter, gjennom tidligere anskaffelser. I slike tilfeller kan det medføre store kostnader å gå ut av tidligere valgte løsninger. Dette mener revisjonen det i enkelte tilfeller må være forståelse for.

I flere tilfeller er kontrakter gjennomført uten konkurranseutsetting, uten at det er begrunnet nærmere, og uten at det er noe saklig grunnlag for det. Etter revisjonens oppfatning er det uheldig at det foreligger flere klare brudd på lov om offentlig anskaffelse.

Det er også eksempler på at protokollplikten i forhold til mindre anskaffelser, ikke er overholdt.

Anbefalingen fra revisjonen er at selskapet bør ta en gjennomgang og kvalitetssikring av praksis på anskaffelsesområdet for å sikre at regelverket overholdes. Det bør også innskjerps at kjøp over anbudsgrensen skal utlyses i Doffin.

1. INNLEDNING

Da Norge inngikk EØS-avtalen tidlig på 1990-tallet, hadde EU allerede et omfattende og detaljert regelverk for offentlige anskaffelser. Dette ble i sin helhet tatt inn i EØS-avtalen, og gjort gjeldende fra og med 1994. Dermed var Norge forpliktet til å gjennomføre anskaffelsesdirektivene i norsk rett, og til å legge til grunn relevant rettspraksis fra EU-domstolen. Etter 1994 har det vært en betydelig rettsutvikling på området. I 2001 ble det vedtatt at lov om offentlige anskaffelser også skulle gjelde for kommuner og fylkeskommuner. Fra og med 2007 kom det nytt regelverk for offentlige anskaffelser. Samtidig ble det utarbeidet en veileder til regelverket.

Regelverket for offentlige anskaffelser er omfattende og relativt krevende. Å følge regelverket krever både regelverkskompetanse og innkjøpskompetanse. For å få en forsvarlig gjennomføring av anskaffelsesprosesser, bør selskapet ha gode rutiner for håndtering av disse oppgavene. Ledelsen bør ha kontroll med at innkjøpere i organisasjonen har tilstrekkelig kunnskap om innkjøpsrollen.

I denne undersøkelsen ser vi på hvilke rutiner selskapet har innenfor området offentlige anskaffelser. Selskapet er medlem i Samordnet innkjøp i Salten (SIIS), og derfor undersøker vi om rammeavtaler inngått på vegne av selskapet benyttes. Videre undersøkes selskapets praksis ved enkeltanskaffelser og egen inngåelse av rammeavtaler, der selskapet forestår hele innkjøpsprosessen selv. I forbindelse med dette ser vi på en del konkrete innkjøp som er regnskapsført i 2014. Regelverket fra 2007 med tilhørende veileder benyttes som revisjonskriterier i denne undersøkelsen, og selskapets praksis blir vurdert opp mot dette.

Undersøkelsen av offentlige anskaffelser i selskapet er inndelt på følgende måte:

Først presenteres de to problemstillingene og våre metodiske tilnærminger.

Det utledes revisjonskriterier for hver problemstilling. Vi beskriver fakta som vi har samlet inn til den aktuelle problemstillingen. Deretter følger revisors vurdering, der vi vurderer selskapets praksis opp mot revisjonskriteriene.

Til slutt kommer konklusjon for hver problemstilling og revisors anbefalinger.

6. KONKLUSJON

Problemstilling 1

I hvilken grad har selskapet system og rutiner for å sikre etterlevelse av anskaffelsesregelverket?

Det er revisjonens inntrykk at det i konsernet er en bevissthet i forhold til å følge regelverket om offentlig anskaffelse. Det er utarbeidet rutiner for gjennomføring av anskaffelser og det er fastsatt et hierarki i forhold til ansvarlignivå i anskaffelsesprosessen. Det fremgår også at det er et begrenset antall personer i hvert selskap som har ansvar for innkjøpsoppgaver.

Daglig leder i IRIS Service har en nøkkelrolle i selskapet i forhold til offentlig anskaffelse, og er kontaktpunkt eksempelvis i forhold til kommunikasjon med SIIS. Etter revisjonens oppfatning er det positivt at det er noen som har et særlig oppfølgingsansvar for anskaffelsesområdet.

Det er positivt at det gjennomføres noe internopplæring i offentlig anskaffelse, men man har ikke hatt opplæring i bruk av Ajour siden systemet ble anskaffet.

Problemstilling 2

Er selskapets praksis i tråd med lov om offentlige anskaffelser?

Gjennomgangen av anskaffelser gir et blandet inntrykk i forhold til overholdelse av innkjøpsreglementet. For en del av anskaffelsene er det gjennomført korrekt konkurranseutsetting med rett prosedyre. I noen tilfeller er konkurranseutsetting gjennomført, men med feil prosedyre. Eksempelvis at anskaffelser over terskelverdi, ikke er utlyst i Doffin.

I flere tilfeller er til dels store anskaffelser ikke konkurranseutsatt i det hele tatt. I noen av disse tilfellene henger det sammen med at det er spesialiserte produkter som det bare er en leverandør av. I noen tilfeller har man vært bundet opp til enkeltleverandører av spesialiserte produkter, gjennom tidligere anskaffelser. I slike tilfeller kan det medføre store kostnader å gå ut av tidligere valgte løsninger. Dette mener revisjonen i enkelte tilfeller det må være forståelse for.

I flere tilfeller er kontrakter gjennomført uten konkurranseutsetting, uten at det er begrunnet nærmere, og uten at det er noe saklig grunnlag for det. Etter revisjonens oppfatning er det uheldig at det foreligger flere klare brudd på lov om offentlig anskaffelse.

Det er også eksempler på at protokollplikten i forhold til mindre anskaffelser, ikke er overholdt.

Anbefalinger:

- 1. Selskapet bør ta en gjennomgang og kvalitetssikring av praksis på anskaffelsesområdet for å sikre at regelverket overholdes.**
- 2. Det bør innskjerpes at kjøp over anbudsgrensen skal utlyses i Doffin.**

Vedlegg 2 – Uttalelse fra KS Bedrift

Indre Østfold Renovasjon IKS
v/ daglig leder Tor Morten Mandt.

Oslo 18.12.2014

Forholdet til anskaffelsesregelverket

Innledning og konklusjon

Dette er relativt omfattende vurderinger og jeg har basert meg på det som fremkommer i e-postene nedenfor, samt telefonsamtale med daglig leder i Indre Østfold Renovasjon IKS (IØR IKS) Tor Morten Mandt.

Konklusjonen er at Retura Østfold AS **ikke** er omfattet av forskrift om offentlige anskaffelser fordi det er et selskap av **«forretningsmessig karakter»**. Dette innebærer i praksis at det deltar i markedet i konkurranse med private **aktører** og på like vilkår.

Ellers nevnes at kjøp og leie av fast eiendom er unntatt fra forskriften. Ved salg og utleie av tomt, reiser det særlige problemstillinger i forhold til regelverket for offentlig støtte.

Er Retura Østfold AS omfattet av regelverket

Et AS som er 100 % eid av et IKS, vil kunne være omfattet av regelverket, jf FOA § 1-2 og § 4-1 c.

Selv om morselskapet IØR IKS, skulle være omfattet av anskaffelsesregelverket, er det ikke gitt at datterselskapet vil være det. Det må foretas en konkret vurdering av datterselskapet.

I klagenemndas sak 2010/278 forutsatte klagenemnda, med henvisning til EUDomstolens praksis, at det måtte foretas en selvstendig vurdering av hvorvidt selskapene i et konsern var et offentligrettslig organ etter forskriften § 1-2 (2). I premiss (30) ble det vist til følgende:

"I de tilfeller der det aktuelle organet er en del av et konsern, skal det etter EUDomstolspraksis vurderes særskilt for det enkelte selskap hvorvidt vilkårene i § 1-2 (2) er oppfylt, jf. sak C-360/96 (BFI Holding) premiss (56) til (58), med videre henvisning til sak C-44/96 (Mannesmann). Det at et av selskapene i konsernet er å anse som et offentligrettslig organ, er således ikke tilstrekkelig til å fastslå at de øvrige selskapene i konsernet er et offentligrettslig organ."

Det følger av forskrift om offentlige anskaffelser § 1-2 (1), at regelverket gjelder for statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og "offentligrettslige organer". Et "offentligrettslig organ" er etter forskriften § 1-2 (2) ethvert organ:

"a. som tjener allmennhetens behov, og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter, og

*b. som er et selvstendig rettssubjekt og
c. som i hovedsak er finansiert av myndigheter eller organer som nevnt i første ledd, eller hvis forvaltning er underlagt slike myndigheters eller organers kontroll, eller som har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er oppnevnt av slike myndigheter eller organer."*

Det er vilkårene i a, b og c som er avgjørende.

Retura Østfold AS er et aksjeselskap og da også et selvstendig rettssubjekt etter bokstav b. Videre er selskapet 100 % eid av IØR IKS, og det legges til grunn at IØR IKS har en kontroll med Retura AS som er en vanlig eier har. Følgelig er også vilkårene i bokstav c oppfylt.

Avgjørende er da om man "tjener allmennhetens behov, og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter", jf. forskriften § 1-2 (2) bokstav a.

Sentralt i denne vurderingen er hvorvidt virksomheten er av en slik karakter at det samlet sett foreligger en risiko for at selskapet kan ledes til å ta andre hensyn enn rent økonomiske, jf. EU-domstolens avgjørelse i sak C-283/00 premiss 92.

Svaret beror på en konkret helhetsvurdering. Sentrale momenter som er trukket frem i EU-domstolens praksis er betingelsene for virksomhetens aktiviteter, herunder konkurransesituasjonen og om virksomheten utøver sin aktivitet på normale markedsvilkår, om enheten har som formål å skape inntjening, om virksomheten er finansiert av det offentlige, kommersiell risiko og forholdene ved stiftelsen av virksomheten, jf. også klagenemndas saker 2011/162 premiss (27), 2011/149 premiss (33), 2011/126 premiss (32) og sak 2006/12.

Det er opplyst at Retura Østfold AS, konkurrerer med private renovasjonsfirmaer innenfor markedet for håndtering av næringsavfall.

Om virksomheten har som formål å skape inntjening er et sentralt moment for EU-domstolen jf. blant annet domstolens avgjørelse i sak C-18/01 (Taitotalo). Uten et formål om fortjeneste, mangler et sentralt motiv til å foreta anskaffelser ut fra rent økonomiske overveielser, og motsatt. I EU-domstolens forente saker C-223/99 og C-260/99 (Agora) kom imidlertid domstolen til at organet, som drev med organisering av messer og utstillinger, var av forretningsmessig karakter til tross for at det fremgikk av vedtektene at organet ikke skulle drives med fortjeneste for øyet. Domstolen la her avgjørende vekt på at organet i følge vedtektene skulle drives "på grundlag af kriterier om overskud, effektivitet og rentabilitet", og at organet selv har den økonomiske risiko forbundet med dets aktiviteter. Retura Østfold AS har hatt en jevn stigning i driftsinntekter fra kr 555 000 i 2005 til kr 50 708 000 i 2013. I samme periode har resultatet før skatt gått fra et underskudd på kr 125 000 til et overskudd på kr 7 263 000.

Selv om det ikke foreligger ordninger for eventuell dekning av underskudd, eller andre betingede offentlige tilskudd, er det relevant om det foreligger en sannsynlighet for at morselskapet eller andre vil tre inn for å sikre fortsatt drift ved en økonomisk vanskelig situasjon. Jf. også EU-domstolens avgjørelse i sak C-18/01 (Taitotalo) premiss 53 flg.

Det er opplyst at det i selskapsavtalen er inntatt vilkår om at morselskapet IØR IKS, ikke skal stille garantier for Retura Østfold AS. Det er også opplyst at Retura Østfold AS håndterer

næringsavfall, i konkurranse med private. Slik det er vanlig at utskilte «næringsavfallsselskaper» gjør.

Situasjonen er dermed annerledes enn i KOFA-sak 126/2011 (Remiks Husholdning AS), hvor nettopp selvkostregimet og eneretten for husholdningsavfall gitt med hjemmel i forurensningslovens, ble vektlagt og talte for at man ikke sto over for et selskap som «*tjener allmennhetens behov, og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter*». I tillegg var det stilt betydelig garantier fra eierkommunene.

Generelt vurderes en flytting av næringsvirksomheten som et fornuftig tiltak, da det forsterker skillet mellom konkurransutsatt del (næringsavfall) og den delen av virksomheten som er basert på enerett (husholdningsavfall). Farene for krysssubsidiering vil etter mitt syn, reduseres som følge av flyttingen.

Kjøp av tomt

For oppdragsgivere som er omfattet av forskriften vil kjøp og leie av tomt vil ikke være omfattet av forskriften om offentlige anskaffelser (FOA § 1-3, 2 b). Selv om man er unntatt fra forskriften er det dermed ikke gitt at man er unntatt fra loven. Enhver anskaffelse skal i følge loven være basert på konkurranse. Dette innebærer at oppdragsgiver plikter å gjennomføre en eller annen konkurranse før kontrahering. Det stilles beskjedne krav til en slik konkurranse. Enkle henvendelser på e-post til aktuelle leverandører, anses som tilstrekkelig.

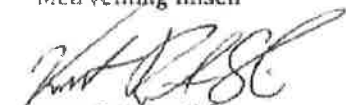
Salg av tomt

Salg av tomt er et vanskelig område, men da i forhold til regelverket om offentlig støtte. Om et kommunalt eid IKS overfører eller leier en tomt til et AS til en pris lavere enn markedspris, vil dette kunne være ulovlig støtte. Det samme vil være tilfellet om det gis låne- eller betalingsvilkår som det er grunn til å tro at man ikke ville oppnådd hos en profesjonell investor.

Det vises i denne forbindelse til faktaark utarbeidet av KS (vedlagt) og ESAs retningslinjer for salg av fast eiendom: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

Om det senere skulle vises seg at det er betalt ulovlig støtte, vil støtten måtte reverseres, altså tilbakebetales i sin helhet.

Med vennlig hilsen

Knut Reinert Skåre
Advokat

FELLES STRATEGI FOR SAMARBEID OG EIERSTYRING

FOR KOMMUNENE: BODØ, FAUSKE, MELØY, SALTDAL, STEIGEN,
GILDESKÅL, SØRFOLD, HAMARØY OG BEIARN

Godkjent i Salten Regionråd 2.6.2016

Ikrafttredelse 1.1.2017

ÅPENT, FORUTSIGBART, EFFEKTIVT OG LANGSIKTIG

Saltenkommunene legger denne strategien til grunn ved styring av samarbeid og selskaper i Salten. Denne strategien er en del av kommunenes egne eierskapsmeldinger og retter seg mot kommunestyrene, eierrepresentantene og styrene. Eierstrategien er utarbeidet med tanke på å øke det politiske engasjement, legge felles føringer og sikre nødvendig handlingsrom for styring av de interkommunale selskapene og samarbeidene i Salten. Eierstrategien skal forelegges nye eierrepresentanter i selskapenes eierorgan samt styremedlemmer før de blir forespurt om å ta verv.

INTERKOMMUNALE SAMARBEID I SALTEN	2
SAMARBEIDENE I SALTEN	2
DEMOKRATISK LEGITIMITET	2
FELLES SAMARBEIDS- OG EIERSTRATEGI	2
PRINISPPER FOR SAMARBEIDENE I SALTEN	2
RUTINER I LIVSSYKLUSEN TIL SAMARBEID OG SELSKAPER	3
POLITISK SAKSBEHANDLING I FORKANT AV UTSKILLELSE	4
VALG AV ORGANISASJONSFORM	4
VALG AV FINANSIERINGSMODELL	4
BUDSJETTRUTINER	4
JURIDISKE RAMMER; VEDTEKTER OG SELSKAPSAVTALER	5
INFORMASJON OM SELSKAPER OG SAMARBEID.....	5
SELSKAPSSTYRING	5
FOLKEVALGT OG EIERROLLEN	5
OBLIGATORISK OPPLÆRING AV FOLKEVALGTE	6
ROLLEAVKLARING I SELSKAPSSTYRING.....	7
MØTER OG MYNDIGHET	8
STYRET	9
STYRERS ANSVAR	10
EVALUERING, REVISJON OG KONTROLL	12
VEDLEGG TIL EIERSTRATEGIEN	14
VEDLEGG 1: JURIDISKE RAMMER FOR EIERSTRYRING.....	14
VEDLEGG 2: FORSLAG TIL RUTINER VED ETABLERING AV NYE SAMARBEID	21
VEDLEGG 3: FORSLAG TIL FINANSIERINGSMODELLER	23
VEDLEGG 4: FORSLAG TIL BUDSJETTRUTINER	24
VEDLEGG 5: UTKAST TIL TEMA FOR EIERSTRATEGIER I ENKELTSELSKAPER	25
VEDLEGG 6: UTKAST TIL RETNINGSLINJER FOR VALGKOMITÉ.....	29

INTERKOMMUNALE SAMARBEID I SALTEN

SAMARBEIDENE I SALTEN

Kommunene i Salten samarbeider på en rekke tjenesteområder og samarbeidene er ulikt organisert.

Noen av samarbeidene utfører lovpålagte tjenester for kommunene, mens andre yter tjenester som kun er et tilbud til innbyggerne. Kommunene deltar også i selskaper som tjener penger på sine tjenester og som kommer innbyggerne til gode gjennom utdeling av utbytte til kommunene som eiere.

Felles for alle må være at de identifiseres med kommunene i Salten hva gjelder verdier og holdninger.

DEMOKRATISK LEGITIMITET

For kommunene i Salten er samarbeidene våre forankret i et mål om å sikre best mulig kvalitet for innbyggerne i regionen. Vi er bevisst på at vi sammen må forvalte fellesskapets ressurser på en måte som samsvarer med befolkningens oppfattelse av rett og galt. Dette handler om demokratisk legitimitet.

Vi er opptatt av at samarbeidene og selskapene vi deltar i har en kultur som samsvarer med Saltenkommunens mål og verdier. Både kommunene og samarbeidene våre bør derfor jevnlig og åpent diskutere etiske dilemmaer som oppstår når andre ivaretar kommunens oppgaver for innbyggerne.

Dette vil bidra til økt åpenhet i forhold til alle interessenter, og det bidrar til et mer effektivt og aktivt eierskap som sikrer demokratisk legitimitet.

FELLES SAMARBEIDS- OG EIERSTRATEGI

En felles strategi for styring av samarbeid og selskaper handler om forutsigbarhet. Både kommunene når de samarbeider om utførelsen av en tjeneste til innbyggerne, men også som eiere, kommunenes representanter i selskapenes eierorgan og virksomhetene selv må ha mulighet til å innrette seg på slik måte at vedtatte prinsipper og gitte styringssignaler kan legges til grunn i en mer langsiktig strategi.

Dette er bare mulig når kommunene er tydelige på hva de vil med samarbeidene og selskapene.

Saltenkommunene vil fokusere på at samarbeidene skal gi en merverdi for innbyggerne i kommunene gjennom å utfordre samarbeidene og selskapene til å foreta jevnlig bruk/kundeundersøkelser.

PRINSIPPER FOR SAMARBEIDENE I SALTEN

Det er særlig fire prinsipper som bør være styrende for samarbeidene i Salten:

Det skal praktiseres **åpenhet**, kommunene skal som eiere være **forutsigbare** og det skal jobbes for størst mulig grad av **effektivitet** i tjenesteproduksjonen i et **langsiktig** perspektiv.

ÅPENHET

Åpenhet som en verdi knytter seg til eierne og selskapets linje i forhold til innbyggere, media, ansatte og omverden for øvrig og praktiseringen av offentlighetsloven.

For kommunen som eier, innebærer dette å sikre en åpen debatt om og forvaltning av forhold som gjelder samarbeidene og selskapene hvor etterprøvbarhet, likebehandling og transparens er sentralt.

Selskapet skal legge vekt på likebehandling av eierne ved at alle får samme informasjon.

For selskaper omfattet av offentlighetsloven innebærer det at rutiner for mulig innsyn skal tilrettelegges. Selskaper som har sin hovedvirksomhet innenfor forretning og som opererer i et marked, er ikke omfattet av offentlighetsloven. Så langt som mulig skal selskapene og forvaltningen av disse, praktisere åpenhet med mindre det gjelder konkurransemessige eller personalmessige spørsmål.

FORUTSIGBARHET

Kommuner skal være forutsigbare i sin eierstyring. Gjennom denne felles eierstrategien, eierstrategiene for enkelt-selskaper og kommunenes Eiermeldinger ønsker kommunene i Salten å være forutsigbare i sin styring av samarbeid og selskaper overfor samarbeidene selv, men også for innbyggerne i Salten.

EFFEKTIVT

Samarbeidene skal gi en merverdi for kommunene gjennom tjenester av god kvalitet til innbyggerne for lavest mulig pris. For kommunenes støttefunksjoner kan faglig samarbeid gjøre tjenesten bedre for kommunene.

Samarbeid skal evalueres av kommunene med jevne mellomrom for å vurdere om de oppnår den effektivitet som eierne og brukerne/kundene ønsker.

LANGSIKTIGHET

Selskapene forvalter offentlige ressurser og er fristilt den kommunale forvaltningen. De økonomiske og tjenestemessige valgene selskapene tar på vegne av sine eiere, skal ha langsiktighet som bærebjelke. Dette innebærer at den langsiktige formålsoppnåelse skal prioriteres fremfor kortsiktig avkastning og ressursforvaltning.

RUTINER I LIVSSYKLUSEN TIL SAMARBEID OG SELSKAPER

Når kommuner skal samarbeide bør alle alternativer vurderes før det konkluderes med organisasjonsform og ev. finansieringsmodell for det konkrete samarbeidet. Det kan også tenkes at noen samarbeidsområder har synergieffekter som tilsier at de bør organiseres sammen.

Likeledes er det viktig å evaluere valgte organisasjonsform og finansieringsmodell etter en viss tid, slik at det er mulig å justere noe som ikke fungerer etter forventningene. Evalueringen bør være både fra et eier-, bestiller- og utførerperspektiv.

POLITISK SAKSBEHANDLING I FORKANT AV UTSKILLELSE

Administrasjonen skal gi politikerne en balansert saksutredning ved en eventuell utskilling av en virksomhet i et interkommunalt samarbeid.

Ved selskapsetablering er det viktig å skille mellom kommunens rolle som eier, myndighetsutøver og arbeidsgiver, da dette har betydning for eierstyringen.

Se vedlegg 2: Forslag til rutiner ved etablering av nye samarbeid.

VALG AV ORGANISASJONSFORM

Ved valg av organisasjonsform bør det foretas en politisk, juridisk og økonomisk avveining av organisasjonsformen opp mot formålet med samarbeidet.

Offentlig støtte og anskaffelsesregelverket kan sette grenser for hvordan kommuner organiserer sin virksomhet. Dette må avklares før etablering.

Stiftelser har ingen eiere, og er ingen egnet organisasjonsform for kommunal virksomhet.

Samarbeid etter kml. § 27 skal i fremtiden ikke brukes mellom kommunene i Salten.

VALG AV FINANSIERINGSMODELL

Følgende legges til grunn i valg av finansieringsmodell:

- grunnfinansiering
- innbyggertall
- nytteverdi

Valg av finansieringsmodell kan gis tilbakevirkende kraft.

Se vedlegg 3: Ulike modeller for finansiering av samarbeid.

BUDSJETTRUTINER

Det er viktig med forutsigbarhet og god dialog mellom samarbeidene og deltakerkommunene ved innarbeiding av samarbeidenes budsjett i kommunenes egne budsjetter.

Det er derfor utarbeidet rutiner for dialog mellom Regionrådet, rådmannsutvalget og samarbeidene.

Dersom det er behov for det, kan rådmannsutvalget også gjennomføre en samlet budsjettkonferanse for de interkommunale samarbeidene hvor tema er budsjettene i kommunene og i samarbeidene. Dette må da gjennomføres etter at rådmennenes budsjettforutsetninger er vedtatt i Regionrådet.

Se vedlegg 4: Forslag til budsjettrutiner

JURIDISKE RAMMER; VEDTEKTER OG SELSKAPSAVTALER

Kommuneloven har regler om hva vedtekter for interkommunale samarbeid etter kommuneloven må inneholde. Likeledes regulerer IKS-loven, aksjeloven og samvirkeloven hva selskapsavtaler og vedtekter må inneholde.

For samarbeid og selskaper etablert av Saltenkommunene skal vedtektene og selskapsavtalene holde seg så langt inntil minimum som det følger av den aktuelle lov.

Selskapsavtaler og vedtekter skal likevel uformes slik at det gis rom for en strategisk utvikling av samarbeidet, uten å måtte endre dokumentet. Om et selskap skal kunne operere i et marked, må konkurransevilkårene fremkomme.

ENDRINGER I DE JURIDISKE RAMMENE

Innholdet i vedtekter og selskapsavtaler reguleres gjennom norsk lov. Dette legges til grunn i de tilfeller hvor det skal gjøres endringer i vedtekter eller selskapsavtaler.

INFORMASJON OM SELSKAPER OG SAMARBEID

På kommunenes hjemmesider skal det være lenker til de interkommunale virksomhetenes hjemmesider. Offentlige rapporter, meldinger og andre dokumenter skal være tilgjengelig der.

SELSKAPSSTYRING

FOLKEVALGT OG EIERROLLEN

Kommunalt eide selskaper utfører viktige samfunnsmessige tjenester og forvalter betydelig kapital og infrastruktur. Det er viktig at folkevalgte er bevisst sin rolle som eier, for det er gjennom eierstyringen kommuner har mulighet til å påvirke selskapers rammer og handlingsrom.

Som folkevalgt utøver du politikk. Det handler om fordeling av goder og byrder for innbyggerne i din kommune. Det innebærer at mål blir satt, prioriteringer ordnet, verdier fordelt og virkemidler valgt og anvendt.

"I folkets tjeneste", er for meg en parole med mening. Den uttrykker at jeg i folkevalgtrollen står til tjeneste for, og er i løpende dialog med, de mennesker som har valgt meg. Dette er en toveis-kommunikasjon: på de ene siden forteller jeg om de saker som er til behandling i folkevalgte organer, for derigjennom å få innspill fra de som har meninger om, og berøres av, beslutningene. Men vel så viktig er å få innspill om de saker som ikke står på dagsorden, og som burde vært reist. I ombudsrollen får jeg mange slike henvendelser, og jeg står til disposisjon.»

Ivar Johansen, bystyremedlem i Oslo

Selskaper eid av kommuner er indirekte politisk styrt. Det vil si at kommunene eier gjennom deltakelse i selskapets eierorgan. Folkevalgte skal derfor ikke utøve ombudsrollen i forhold til kommunale oppgaver som er skilt ut i egne selskaper.

Rent juridisk, utøves eierstyring kun ved deltakelse i møter i selskaper eierorgan; generalforsamlinger for aksjeselskap, representantskap for interkommunale selskaper (IKS) eller årsmøter for samvirkeforetak.

IKS-loven § 7, 1. ledd:

Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet.

Ot.prp. 53 (1997-1998):

Første ledd første punktum fastslår at deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Bestemmelsen innebærer at deltakerkommunene på grunnlag av deltakerforholdet ikke kan utøve noen myndighet i selskapet på annen måte enn gjennom sine representanter i representantskapsmøter.

Kommunens eierstyring bør derfor skje i politiske fora og utøves på grunnlag av skriftlige retningslinjer og fastsatte rammer som er vedtatt av de folkevalgte.

Den enkelte folkevalgte må utenom dette forholde seg til flertallsvedtak, fordi det i eierstyringen er kommunestyret som organ som utøver ansvarlig myndighet og fatter vedtak, ikke det enkelte medlem.¹

Foruten noen forhold som etter IKS-loven må vedtas i kommunestyret, kan eierstyringen delegeres til formannskapet.² Det forutsettes uansett at kunnskap om eierstyring blir gitt til alle medlemmene i kommunestyrene i Salten.

Det vil si at utenom i møter i disse eierarenaene, utøver ikke folkevalgte eierrollen.

OBLIGATORISK OPPLÆRING AV FOLKEVALGTE

Kommunene skal gjennomføre folkevalgtopplæring innenfor eierskap og selskapsstyring i første del av valgperioden.

---

¹ Se kml. § 6.

² Se IKS-loven § 4.

ROLLEAVKLARING I SELSKAPSSTYRING

I eierstyringen er det viktig å skille mellom roller, oppgaver og ansvar. Det er viktig å ha klart for seg hvordan eierstyring utøves gjennom felles forståelse av begrepene:

Folkevalgte i eierrollen	Den enkelte folkevalgte eller partigrupper har ingen direkte instruksjonslinje til selskapet eller representanter i det utøvende eierorganet. Saker som ønskes tatt opp, skal meldes som sak i kommunestyret på ordinær måte, etter en ev. forutgående diskusjon med kommunens eget eierorgan.
Kommunestyret	I enkeltsaker av prinsipiell eller av stor betydning, kan kommunestyret som kollegium og/eller formannskap instruere sin(e) representant(er) i eierorganet. Dette kan skje ved at representanten melder inn en sak til kommunens eget eierorgan i forkant av formannskaps-/kommunestyremøte eller at kommunens eget eierorgan melder saken inn etter forutgående samtale med representanten(e).
Kommunens administrasjon	Rådmannen og hennes/hans stab har ikke noen formell rolle i eierstyringen utenom rådmannens generelle ansvar for å påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Det vil være naturlig å knytte rådmannen opp til kommunens eget eierorgan, men dette beslutter den enkelte kommune i sin eiermelding.
Kommunens eget eierorgan	Kommunen kan selv etablere et utvalg, sekretariat eller utpeke én person som ivaretar kommunens samlede eierportefølje. Organet kan operere som sekretær for kommunestyret/formannskap i eierspørsmål, eller kan delegeres myndighet til å behandle kommunens eierspørsmål på vegne av kommunestyret. ³
Utvøvende eierorgan	All eierstyring skjer gjennom eierorganet (representantskap, generalforsamling eller årsmøte). De valgte representantene skal ivareta egen kommunes interesser gjennom aktiv deltakelse i selskapenes eierorgan. Eierorganet har som formål å sikre at eiers overordnede interesser blir ivaretatt i selskapet, formulere klare mål for selskapet og velge det rette styret.
Styret	Styret er ansvarlig for realisering av eiers mål og skal ivareta selskapets interesse. Styret representerer ikke enkelteierne, men selskapet. Styremedlemmene velges av det utøvende eierorgan, og det er ev. disse som har instruksjonsrett overfor styret og myndighet til å bytte ut styremedlemmer. Styrevervet er personlig og når særlige forhold foreligger kan styremedlemmer trekke seg fra vervet.

---

³ Det er noen saker etter IKS-loven som kommunestyret ikke kan delegere til andre organ.

MØTER OG MYNDIGHET

MØTER I REPRESENTANTSKAP OG GENERALFORSAMLING

Møtene i de interkommunale selskapenes eierorganer skal gjennomføres på en måte som gir rom for reell dialog mellom selskapets representanter og eierne. Styret skal i forkant påse at flest mulig kan delta og tilrettelegge for at det blir en effektiv møteplass mellom eierne og styret.

Innkalling med saksliste skal sendes representantene og den postadressen kommunene har formidlet som mottaker. Dette skal skje minimum 4 uker før møtet. Utførlige saksdokumenter skal sendes senest 1 uke før møtet.

I aksjeselskap og samvirkeforetak må fullmakter være ordnet før møte. Det er ikke mulig å operere med fullmakt i IKS. Om et representantskapsmedlem i et IKS ikke kan møte, møter varamedlem.

Møtets varighet settes på forhånd av eierorganets leder i samråd med styreleder.

Styreleder og daglig leder har plikt til å delta i møtene. Etter aksjeloven skal selskapets revisor delta i generalforsamlingen når de saker som skal behandles, er av en slik art at dette må anses som nødvendig. For øvrig har revisor rett til å delta. Det legges til grunn at revisor deltar i de ordinære møter i selskapenes eierorgan.

I selskaper der det ikke er private eiere, skal de deltakende kommuners kontrollutvalg og kommunens revisor varsles og har rett til å være tilstede i møtene til selskapets eierorgan.

Det enkelte eierorgan behandler saker i tråd med den myndighet som loven har gitt eierorganet.

SÆRSKILT FOR REPRESENTANTSKAPENE

Til selskapenes representantskap velges det 2 representanter, en fra posisjon og en fra opposisjon fra hver kommune med tilstrekkelig antall varamedlemmer i rekke.

Ordfører avgir stemme på vegne av kommunen.

I henhold til IKS-loven er det kommunestyret selv som avgjør hvilke(n) representant(er) som skal møte i representantskapet. Medlemmene som velges til representantskap er personlige medlemmer, og det tillates ikke at andre møter etter fullmakt. Dette innebærer at det ikke kan pekes ut andre vararepresentanter enn de som er valgt av kommunestyret. Kommunene anbefales derfor å sørge for tilstrekkelig antall varamedlemmer slik at deltakelsen i representantskapet sikres.

Representantskapets medlemmer velges for fire år og den enkelte kommune kan foreta nyvalg av sine representantskapsmedlemmer i valgperioden.

Representantskapet velger både leder og nestleder.

DIALOGMØTER

Det skiller mellom møter i eierorganet og dialogmøter (også kalt eiermøter). Dialogmøte er en overordnet møteplass mellom selskapet og eierne uten formell beslutningsmyndighet.

Dialogmøter skal blant annet benyttes til å innhente styringssignaler fra eierne før saker av strategisk betydning iverksettes. Dialogmøter kan også benyttes til å informere eierne om virksomheten og/eller endringer i selskapets rammebetingelser og brukes ofte som formøte til møter i selskapets eierorgan.

Dagsorden for dialogmøtene besluttet av styret i selskapet, ev. i samarbeid med representantskapets leder. Til dialogmøtet inviteres eierorganets medlemmer. Ut fra sakene som skal behandles i møtet kan ordførere, formannskap i eierkommunene, rådmenn, relevante fagpersoner i eierkommunene eller andre inviteres til dialogmøtet. Det forventes at styret og daglig leder er til stede. Både dialogmøter og møter i selskapenes utøvende eierorgan skal sikre at selskapets formålsparagraf er i samsvar med en eventuell endring i driften, og i tråd med den generelle utviklingen i samfunnet. Samordnet effektiviseringskrav overfor selskapet kan også diskuteres i dialogmøter.

FAGLIGE OG ADMINISTRATIVE MØTEPLASSER

For hvert selskap bør det opprettes faglige og administrative møteplasser mellom eierkommunene og selskapet. Her skal blant annet følgende forhold behandles:

- Avklaring av selskapets rolle som tjenesteleverandør og ev. kompetanseplanlegger.
- Saker i grensesnittet mellom selskapet og kommunens virksomheter.
- Utvikling og ivaretagelse av bestillerkompetansen i eierkommunene.
- Sikring av partenes innflytelse i utviklingsarbeid.

For IKS'ene er det rådmannen som er kontaktperson, mens for øvrige samarbeid oppnevnes det kontaktpersoner innenfor det faglige virkeområde i kommunen til vedkommende.

Kontaktpersonen skal følge opp samarbeidssaker av administrativ eller faglig art.

STYRET

ANTALL STYREMEDLEMMER

I forbindelse med etablering av selskap eller revisjon av selskapsavtalen/vedtektene, skal antall styremedlemmer vurderes med tanke på eiers behov for å realisere sine mål og sikre selskapets interesser. Selskapets størrelse og kompleksitet vil avgjøre om selskapene har 3, 5 eller maksimalt 7 eiervalgte styremedlemmer.

Antall medlemmer og ev. varamedlemmer må være nedfelt i selskapsavtaler for IKS. Det er ikke pålagt å ha varamedlemmer til selskapsstyrer. Om styret skal ha varamedlemmer, velges disse i rekke. Styret beslutter selv om 1. vara skal inviteres til styremøtene for å sikre kompetanse og kontinuitet.

VALGKOMITÉ

Det er eiers ansvar å sørge for en styresammensetning og overordnet styringsramme som er tilpasset selskapets formål og eiernes forvaltningsverdier. Bruk av valgkomité skal sikre at styresammensetningen totalt sett gir selskapet den nødvendige erfaring og innsikt hva gjelder nødvendig politisk, faglig, juridisk og økonomisk kompetanse.

Det er selskapets eierorgan som oppnevner valgkomiteen og medlemmene av valgkomiteen fremmer forslag til styremedlemmer for selskapets eierorgan som formelt velger styremedlemmene. Valgkomiteen bør følge noen retningslinjer for sitt arbeid. Disse retningslinjene vedtas av selskapets utøvende eierorgan.

Se vedlegg 6: Utkast til retningslinjer for valgkomiteer.

STYREHONORAR

Styregodtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styreverv i selskaper må også vurderes i forhold til det personlige økonomiske og strafferettslige ansvaret dette vervet innebærer, og bør godtgjøres deretter.

Styremedlemmene bør få et faste styrehonorarer som skal dekke godtgjørelse til styremøter (ordinære og ekstraordinære) og forberedelser til disse. Det bør differensieres mellom styreleder, nestleder, ordinært styremedlem og varamedlem, hvor sistnevnte får honorar for oppmøte. Telefonmøter av konsulterende karakter godtgjøres ikke med møtehonorer.

Ev. tapt arbeidsfortjeneste og reiseutgifter dekkes etter regning. Sistnevnte i henhold til gjeldende satser i Statens reiseregulativ.

Ved fravær fra mer enn 1/3 av styremøtene i en periode foretas det en forholdsvis reduksjon i godtgjørelsen.

Valgkomiteen foreslår satsene på styrehonoraret, som en parallell prosess til innstilling på styrerepresentanter.

Eventuelle økte satser for honorering kan omfatte midlertidige, særskilte hensyn. Slik som for eksempel arbeidsintense perioder.

STYRERS ANSVAR

KOMPETANSE

Det er det enkelte styremedlems eget ansvar å ha tilstrekkelig kompetanse for å utføre vervet i det aktuelle selskapet.

Selskapets eierorgan skal dog sikre at nye styremedlemmer får nødvendig informasjon om selskapet i forbindelse med oppnevningen. Det er selskapet som utarbeider og oppdaterer skriftlig materiell til utdeling, ev. tilgang til elektronisk arkiv.

Styremedlemmer skal gis tilbud om styreopplæring, enten i regi av styret selv eller av eierne.

DIALOG MED EIER

Vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander i et IKS, eller foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne skal tas av representantskapet. Er det tvil, må styret ta dette opp med representantskapet. For andre selskapsformer bør det vurderes om slike beslutninger skal behandles i eierorganet før styrevedtak.

Deltakernes eierstrategi må forankres i en selskapsstrategi. Selskapsstrategien er styrets verktøy for å operasjonalisere eiers formål og strategier for selskapet. Ansvaret for selskapsstrategien er styrets og skal sikre operasjonalisering av eiers overordnet formål.

ETIKK

Det er viktig at selskaper som Saltenkommunene er eier av eller medeier i, jobber med etiske retningslinjer for styret og de ansatte, slik at selskapets etiske profil forankres i bedriftskulturen.

Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold. Arbeidsmiljøloven lovfester retten til å si fra om kritikkverdige forhold i virksomheten og gir arbeidstakeren vern mot gjengjeldelse. Arbeidsgiver pålegges å legge forholdene til rette for intern varsling. En naturlig del av arbeidet med etikk er gjennomgang av selskapets varslingsrutiner.

Styret plikter å sette etikk på dagsorden i styret og i selskapet. Hvilke etiske valg og dilemmaer som er aktuelle, vil variere fra selskap til selskap. Styret skal gi en vurdering av mulige dilemmaer i sin selskapsstrategi. Målsettingen er å sikre en felles oppfatning av gråsoner selskapet kan operere i og hvilke valg selskapet og de ansatte da bør ta.

KORRUPSJON

Saltenkommunene forventer at selskaper de deltar i har nulltoleranse mht. korrupsjon. Strengt krav til åpenhet og offentlighet er et effektivt virkemiddel mot korrupsjon. Kommunene i Salten er opptatt av at selskaper hvor de har eierinteresser, er åpne om dilemmaer knyttet til korrupsjon, interessekonflikter og inhabilitet.

MILJØ OG KLIMA

Saltenkommunene forventer at selskapene tar miljøansvar. Styret skal prioritere langsiktige, regionale og bærekraftige miljøløsninger i selskapets utøvelse av tjenester så vel som organisering. Mål, gjennomføring og evaluering av miljøarbeidet må være klart angitt. Selskapenes arbeid med miljøspørsmål må skje systematisk og dekke hele verdikjeden i virksomheten.

Selskaper og foretak hvor Saltenkommunene har eierinteresser er ulike hva gjelder påvirkning på det ytre miljø. Dette vil nødvendigvis påvirke hvor omfattende rutiner og systemer de ulike selskapene må utvikle for å sikre at virksomheten tar nødvendige miljøhensyn. Alle selskapene skal miljøsertifiseres. Grønne innkjøp bør gjennomføres etter anskaffelsesregelverket.

LØNNSSTRATEGI

Selskapene skal utforme lønns- og insentivordninger slik at de fremmer verdiskapningen, og skal være rimelige. Hovedprinsippet bør være at selskaper og samarbeid følger kommunal lønnsstrategi der disse er sammenlignbare.

SAMFUNNSANSVAR

Kommunalt eide selskaper er opprettet for å ivareta et samfunnsansvar og for å levere grunnleggende tjenester til innbyggerne. Eierstyring er viktig for å kombinere innbyggernes behov og samfunnets verdier med effektivitet og lønnsomhet. Omgivelsene har forventninger om samfunnsansvarlig eierskap og samfunnsansvarlig drift, hvor ansvaret går ut over kortsiktig

profitt. Det forventes at alle selskapene tar et slikt samfunnsansvar og utvikler egne holdninger til forhold som bl.a. etikk, forebygging av korrupsjon, miljø, likestilling og integrering.

For selskaper er det styret som har ansvar for ivaretagelse av selskapets samfunnsansvar. Det forventes derfor at styrene i de enkelte selskapene tar samfunnsansvar, og at dette er integrert i selskapenes virksomhet og strategier.

MEROFFENTLIGHET

Det skal være åpenhet knyttet til Saltenkommunenes eierstyring, basert på prinsippet om meroffentlighet. Foruten de selskapene hvor markedsmessige hensyn tilsier det, skal selskaper kommunene deltar i praktisere meroffentlighet knyttet til sin virksomhet.⁴

STYREEVALUERING

Egenevaluering av styrets arbeid gir styremedlemmene økt bevissthet om oppgaver, roller, myndighet og ansvar. Styreleder skal ta initiativ til styreevaluering én gang i året.

I tillegg til egnevalueringen, skal styret foreta en årlig rekrutteringsevaluering som oversendes valgkomiteen som styrets bidrag til eierorganets valg av styremedlemmer.

Styret bør evaluere daglig leder, og daglig leder bør gis mulighet til å evaluere styret.

INFORMASJONSANSVAR

Selskapene skal gjøre offentlige rapporter, meldinger og andre relevante dokumenter tilgjengelige på sine hjemmesider.

Minst en gang hver kommunestyreperiode skal selskapet møte i kommunestyrene til sine eiere og orientere om virksomheten. Et egnet tidspunkt for informasjon om selskapet kan være når eierstrategien for dette selskapet skal opp til høring.

EVALUERING, REVISJON OG KONTROLL

EVALUERING AV EIERSTYRING

Eierorganet og styret skal i hver kommunestyreperiode evaluere eierstyringen etter bestemte maler.

SELSKAPS- OG EIERSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget skal føre tilsyn med det kommunale eierskapet. Forskrift om kontrollutvalg (§ 14) hjemler at utvalget plikter å påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser og om eierinteressene utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Kontrollutvalgene i hver kommune er ansvarlig for at det gjennomføres kontroller. Kommunestyret kan fastsette regler for kontrollutvalget og revisors kontroll. Kontrollutvalget skal minst en gang i

---

⁴ Se offl. § 2, 2. ledd.

SAK 17/17

Invitasjon fra Nordland fylkeskommune til å delta i etablering av nytt interkommunalt revisjonsselskap

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

- Nordland fylkeskommune 04.07.2017: Brev til fylkets kommuner: Invitasjon til å delta i arbeidet med å etablere nytt interkommunalt sekretariatselskap og revisjonsselskap i Nordland, med vedlegg.

Bakgrunn for saken:

Nordland fylkeskommune har i vedlagte brev sendt invitasjon til fylkets kommuner om å delta i en prosess for etablering av nytt interkommunalt revisjonsselskap i Nordland. Inneværende sak med kommunens svar på invitasjonen legges frem for kontrollutvalg, deretter kommunestyret. Kommunene som sier seg interessert i å delta i arbeidet inngår deretter i grunnlaget for utredning av nytt selskap, før ny sak legges frem for kontrollutvalg og kommunestyret for endelig behandling med vedtak om stiftelse av det nye selskapet.

Invitasjonen gjelder også deltagelse i nytt interkommunalt sekretariatselskap. Sak om svar på denne delen av invitasjonen legges frem i eget saksfremlegg.

Bakgrunnen for invitasjonen er at fylkeskommunen på oppdrag fra fylkestinget har utredet de tre alternative mulige former for revisjon (og sekretariat): egne ansatte, interkommunal ordning eller kjøp av tjenester. Fylkestinget har konkludert med fortsatt offentlig revisjon, og har bedt sitt kontrollutvalg ta initiativ for å etablere en felles revisjonsenhet i form av et interkommunalt selskap (IKS) innen 1. juli 2018.

Nordland fylkeskommune opplyser at formålet med etableringen av et nytt interkommunalt selskap for revisjon, er å sikre kommunene gode tjenester innenfor tilsyn og kontroll, samt nærhet til denne kompetansen ved at de lokale kontorene kan videreføres. Videre nevnes at et større kompetansemiljø kan gjøre det lettere å behold og utvikle kompetansearbeidsplasser i Nordland, og gjennom dette sikre stabilitet og redusere sårbarhet. I tillegg at et større selskap kan gi økt effektivitet ved at kompetanse / erfaring kan nyttiggjøres i flere kommuner.

Kommunene i Nordland blir i dag revidert av en rekke ulike revisjonsselskaper:

Revisjonsvirksomhet	Org.form	Antall kommuner
Salten kommunerevisjon	IKS	9
KomRev Nord	IKS	9
KomRev Trøndelag	IKS	8
Ytre Helgeland kommunerevisjon	K.lov § 27	6
Kommunerevisjonen i Lofoten	K.lov § 27	6
Private revisjonsselskap	AS	5
Ansatt revisor i kommune		1

Utviklingen når det gjelder revisjon i landets fylker utenom Nordland, har vært at mindre interkommunale revisjonsselskaper har slått seg sammen i større selskaper. KomRev Nord IKS (Troms og nordre Nordland) og KomRev Trøndelag IKS (Nord-Trøndelag og Sør-Helgeland) er eksempler på denne utviklingen.

Fremdriftsplan for etablering av interkommunalt revisjonsselskap:

Fremdriftsplanen har følgende hovedpunkter:

Oppgave	Frist:
Vedtak om deltakelse i etableringsprosess	31. oktober 2017
Opprettelse av styringsgruppe og arbeidsgrupper, fastsettelse av mandat for utredningen	November 2017
Utkast til selskapsavtale og eieravtale for nytt selskap	Januar 2018
Vedtak om stiftelse av nytt revisjonsselskap	April 2018
Etablering av nytt selskap	1. juli 2018

Dagens revisjonsordning for Fauske:

Fauske og de øvrige 8 kommunene i Salten er eiere og betaler for revisjon utført av Salten kommunerevisjon IKS. Selskapet ble startet i 2004, ved at mindre kommunerevisjoner ble slått sammen til en større enhet. Det er for tiden 10 ansatte (3 forvaltningsrevisorer og 7 regnskapsrevisorer), og virksomheten har kontor i Bodø og på Fauske.

Salten kommunerevisjon IKS har de siste årene inngått et faglig samarbeid med tre kommunale revisjonsvirksomheter i Nordland: Lofoten, Ytre Helgeland og Nordland fylkeskommune. De fire virksomhetene har til sammen 24 ansatte revisorer.

Styret i Salten kommunerevisjon har i oktober 2016 behandlet en sak vedrørende fremtidig organisering av revisjon, og har vedtatt at de ønsker å bli en del av et større interkommunalt

revisjonsselskap. Dette er begrunnet bl. a med at et slikt større selskap vil sikre kommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris. Vedtaket er betinget av at deltagerkommunene fatter nødvendige vedtak om integrasjon i et større selskap. Kommunerevisjonene i Lofoten og Ytre Helgeland har gjort lignende vedtak. To av kommunestyrene i Ytre Helgeland har vedtatt at de ikke vil delta i et nytt interkommunalt selskap for revisjon.

Vurdering:

Mens fylkeskommunen for sin del har utredet bredt ulike former for revisjon (og sekretariat), bygger inneværende sak til kommunen utelukkende på fylkeskommunens invitasjon om å delta i et interkommunalt selskap.

Den kommende utredningen av det nye revisjonsselskapet må gi kommunene svar på spørsmål som vedrører økonomiske forhold for det nye selskapet (driftskostnader, eierandeler, kostnadsfordeling etc). I tillegg må det avklares ansattes rettigheter i forhold til overgang til nytt selskap, videre selskapets navn, og stedlig lokalisering i fylket.

Det er fremsatt gode grunner til å etablere et nytt og større revisjonsselskap, både med tanke på å redusere sårbarhet, sikre stabilitet og bedre rekruttering. I tillegg nevnes at det kan forventes at revisjonsutgiftene vil kunne bli lavere enn i dag fordi større kompetansemiljøer kan muliggjøre bedre ressursutnyttelse. Som for øvrige tjenester innen kommunal sektor er det viktig at også kontroll og tilsyn foregår på en effektiv måte. Derfor også at denne nevnte mulige stordriftsfordelen faktisk oppnås.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

Fauske kommune stiller seg positiv til Nordland fylkeskommunes invitasjon til å delta i arbeidet med å etablere et nytt interkommunalt revisjonsselskap i Nordland.

Fauske kommune forutsetter at revisjonsutgiftene kan reduseres som følge av stordriftsfordelen ved å inngå i et større selskap.

Inndyr 24. august 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Kopimottaker
Saltens kontrollutvalgsservice
Lars Hansen
Lyngmo - Breihaugen

8140 INNDYR

Invitasjon til å delta i arbeidet med å etablere nytt interkommunalt sekretariatselskap og revisjonsselskap i Nordland

Fylkestinget i Nordland har i møte 12. juni 2017 vedtatt å sette i gang en prosess for å etablere to nye interkommunale selskap, et sekretariatselskap og et revisjonsselskap. På bakgrunn av fylkestingets vedtak (vedlagt) inviteres alle kommuner i Nordland til å delta i prosessene.

Formålet med etableringen av de to nye interkommunale selskapene er å sikre kommunene gode tjenester innenfor tilsyn og kontroll, samt nærhet til denne kompetansen ved at de lokale kontorene kan videreføres. Et større kompetansemiljø vil gjøre det lettere å beholde og utvikle kompetansearbeidsplasser i Nordland og derigjennom sikre stabilitet og redusere sårbarhet. Videre vil det gi økt effektivitet ved at kompetanse/erfaring kan gjenbrukes ved at samme selskap utfører like oppdrag i flere kommuner. Veiledning og erfaringsoverføring mellom kommunene og fylkeskommunen vil bli styrket. Større fagmiljø vil også gi større mulighet til å rekruttere høyt utdannede medarbeidere og bevare kompetansearbeidsplassene i kommunene i Nordland. I dag sysselsetter de fem kommunale sekretariatsordningene fem kontrollutvalgssekretærer og de fire kommunale revisjonsordningene sysselsetter 24 revisorer.

Det er videre forventet at revisjonsutgiftene, avhengig av kontrollutvalgenes bestillinger og kommunens internkontroll vil kunne bli lavere enn i dag på grunn av at større kompetansemiljøer muliggjør bedre ressursutnyttelse. Utgifter til sekretariatsfunksjon og revisjon vil bli regulert i selskapsavtaler og eieravtaler.

Det vises til styrevedtak i revisjonsselskapene Saltens kommunerevisjon IKS, Ytre Helgeland kommunerevisjon og Kommunerevisjonen i Lofoten om å delta i en prosess med å etablere et nytt interkommunalt revisjonsselskap i Nordland. Vedtakene følger vedlagt. Dersom det er ønskelig vil det være mulig å be om at eksisterende samarbeidsavtale mellom Saltens kommunerevisjon og fylkesrevisjonen, samt avtale mellom Ytre Helgeland kommunerevisjon og fylkesrevisjonen videreføres.

Arbeidet med de to prosjektene vil ha følgende milepæler

1. Oktober 2017 - Kommunestyrenes vedtak om eventuell deltakelse i etableringsprosessen.
2. Januar 2018 - Utkast til selskapsavtale og eieravtale .
3. Februar 2018 – april 2018 – Kommunestyrenes og fylkestingets vedtak om stiftelse av nytt revisjonsselskap og nytt sekretariatselskap.

Adresse: Postmottak Tlf.:
Fylkeshuset E-post: post@nflk.no
8048 Bodø

Kontrollutvalget
Berit Pauline Pedersen
Tlf: 75 65 07 21

Besøksadresse: Prinsens gate 100

4. 1.juli 2018 - Etablering av selskapene.

Kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune inviterer kontrollutvalgslederne i Nordland til et møte mandag 4.september 2017, for å orientere om saken og svare på spørsmål. Møtet avholdes på Nordland kultursenter/møterom Stabburet fra kl. 1500 – 1700. (Gamle riksvei 53, Bodø). Påmelding kan sendes pr. epost til berped@nfk.no innen 31. august 2018.

En mer detaljert fremdriftsplan og en kort prosessveileder følger vedlagt.

Kontrollutvalget i Nordland ber kommunene sende skriftlig tilbakemelding om de ønsker å delta i prosessen med å etablere selskapene, fristen settes til 31.oktober 2017.

Med vennlig hilsen

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Alstahaug kommune v/Kontrollutvalget	Rådhuset	8805	SANDNESSJØEN
Beiarn kommune v/Kontrollutvalget	Moldjord	8110	MOLDJORD
Bodø kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 319	8001	BODØ
Dønna kommune v/Kontrollutvalget	Solfjellsjøen	8820	DØNNA
Fauske kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 93	8201	FAUSKE
Flakstad kommune v/Kontrollutvalget		8380	RAMBERG
Gildeskål kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 54	8138	INNDYR
Hamarøy kommune v/Kontrollutvalget	Oppeid	8294	HAMARØY
Herøy kommune v/Kontrollutvalget	Silvalveien 1	8850	HERØY
Leirfjord kommune v/Kontrollutvalget	Kommunehuset	8890	LEIRFJORD
Meløy kommune v/Kontrollutvalget	Gammelveien 5	8150	ØRNES

Hovedmottakere:

Moskenes kommune v/Kontrollutvalget		8390	REINE
Rødøy kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 93	8185	VÅGAHOLMEN
Røst kommune v/Kontrollutvalget	Rådhuset	8064	RØST
Saltdal kommune v/Kontrollutvalget	Kirkegt. 23	8250	ROGNAN
Steigen kommune v/Kontrollutvalget	Leinesfjord	8283	LEINESFJORD
Sørfold kommune v/Kontrollutvalget	Rådhuset	8226	STRAUMEN
Træna kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 86	8770	TRÆNA
Vestvågøy kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 203	8376	LEKNES
Værøy kommune v/Kontrollutvalget		8063	VÆRØY
Vågan kommune v/Kontrollutvalget	Postboks 802	8305	SVOLVÆR

Kopi til:

Berit Hundåla	Hundåla	8666	MOSJØEN
Brynjar Gilberg			
Daniel Bjarmann Simonsen			
Espen Thorvaldsen	Storøyveien 9	8300	SVOLVÆR
Hanne Nora Nilssen	Mølnushaugen 19B	8800	SANDNESSJØEN
Indre Helgeland kontrollutvalgssekretariat	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Kjell-Are Johansen	Storgata 31	8480	ANDENES
Ordføreren i Fauske kommune	Storgata 37	8370	LEKNES
Ordføreren i Flakstad kommune	Rådhuset	8305	SVOLVÆR
Ordføreren i Gildeskål kommune			
Ordføreren i Hamarøy kommune			
Ordføreren i Herøy kommune			
Ordføreren i Leirfjord kommune			
Ordføreren i Meløy kommune			
Ordføreren i Moskenes kommune			
Ordføreren i Rødøy kommune			
Ordføreren i Røst kommune			
Ordføreren i Saltdal kommune			
Ordføreren i Steigen kommune			
Ordføreren i Sørfold kommune			
Ordføreren i Træna kommune			
Ordføreren i Vestvågøy kommune			
Ordføreren i Værøy kommune			
Ordføreren i Vågan kommune			

Kopi til:

Salten kommunerevisjon IKS,
Fauske

Salten kontrollutvalgsservice
SE-KON

Ytre Helgeland kommunerevisjon

Ordføreren i Værøy kommune

Ordføreren i Vågan kommune

Salten kommunerevisjon IKS,

Fauske

Postboks 140

8201

FAUSKE

Salten kontrollutvalgsservice

Lyngmo - Breihaugen

8140

INNDYR

SE-KON

Postboks 252

8801

SANDNESSJØEN

Ytre Helgeland kommunerevisjon

Postboks 45

8801

SANDNESSJØEN

Vedlegg:

	DokID
1 Fylkestingets vedtak sak 079-2017 og 080-2017	887335
2 Veileder ved valg av revisjonsordning og oppdragsansvarlig revisor	888110
3 Fremdriftsplan for etablering	888105
4 Fremtidig organisering av revisjonsenheten	773776
5 E-postmelding	773775
6 Oversendelse av styrevedtak i forbindelse med fremtidig organisering av revisjonsenheten	719790
7 E-postmelding	719789
8 Felles kommunerevisjon i Nordland	773151
9 Sak 07 Nordland kommunerevisjon1.docx	773152
10 vedtak komrev nordland.doc	773163
11 Fremtidig organisering av revisjonsenheten	888599

Fylkestingets vedtak: Sak 079/2017 Utredning av kontrollutvalgets sekretariatsordning i Nordland fylkeskommune

1. *Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig sekretariatsordning for kontrollutvalget.*
2. *Fylkestinget ber kontrollutvalget igangsette en utredningsprosess for å etablere en interkommunal løsning for kontrollutvalgets sekretariat, innen 01.07.2018.*
3. *Fylkestinget ber kontrollutvalget åpne for at offentlige sekretariatstjenester i Nordland gis mulighet til å delta/inngå i arbeidet.*
4. *Forslag til løsning legges frem for behandling i fylkestinget i løpet av våren 2018.*

Fylkestingets vedtak: Sak 080/2017 Utredning av revisjonsordningen i Nordland fylkeskommune

1. *Fylkestinget anbefaler fortsatt en offentlig revisjon.*
2. *Fylkestinget ber kontrollutvalget sette i gang en utredningsprosess mellom Nordland fylkeskommune, Salten kommunerevisjon, Ytre Helgeland kommunerevisjon og kommunerevisjonen i Lofoten med sikte på å danne et felles revisjonsenhet (IKS) i Nordland fylke fra og med 01.07.2018. Det bes også at andre kommuner som i dag har andre samarbeid og løsninger gis mulighet til å delta/inngå i et samlet revisjonsselskap.*
3. *Fylkestinget ber kontrollutvalget i samarbeid med de øvrige kommunale kontrollutvalgene å oppnevne en arbeidsgruppe som skal utarbeide grunnlaget for en sammenslåing av enhetene og forslag til ny selskapsavtale.*
4. *Resultatet av prosessen legges frem for behandling i fylkestinget våren 2018.*

Veileder ved valg av revisjonsordning og oppdragsansvarlig revisor

Kommunelovens kapittel 12 gir kontrollutvalgene i kommunene og fylkeskommunene en viktig rolle og et omfattende ansvar for tilsyn, kontroll og revisjon av kommunens/fylkeskommunens virksomhet.

Kontrollutvalgene skal på kommunestyrets/fylkestingets vegne stå for det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen og påse at kommunene/fylket har en forsvarlig revisjonsordning.

Kommuneloven § 78 nr. 3:

Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon, eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.

Kommuneloven § 78 nr. 4:

Kommunestyret eller fylkestinget velger selv revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.

Det er kommunestyrene/fylkestinget som avgjør hvilken revisjonsordning kommunen/fylket skal ha. Dette kan ikke delegeres. Kommuneloven slår fast at kommunestyrets/fylkestingets vedtak skal treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget. Dette innebærer at kontrollutvalget må få forelagt en saksutredning som gjør rede for de aktuelle alternativene. På bakgrunn av dette fatter kontrollutvalget sin innstilling som oversendes kommunestyret/fylkestinget som fatter det endelige vedtaket.

I følge kommuneloven § 78 nr. 4 er det kommunestyret/fylkestinget som selv velger revisor. Vedtaket skal treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget. Dette medfører at kommunestyret/fylkestinget må behandle sakene om revisjonsordning og valg av revisor som to separate saker. Først må kommunestyret/fylkestinget fatte vedtak om selve revisjonsordningen og deretter velge revisor i samsvar med den valgte ordningen.

Det følger av forskrift om kontrollutvalg at kontrollutvalget har en viktig forberedende rolle både i valg av revisjonsordning og valg av revisor. Fra departementets merknader til kontrollutvalgsforskriften kan kommunestyret/fylkestinget pålegge kontrollutvalget å utrede spørsmålet om valg av revisjonsordning, men kontrollutvalget kan også av eget tiltak foreta en slik utredning og avgi innstilling overfor kommunestyret/fylkestinget.

Av dette følger at kommuneloven med forskrifter ikke legger opp til at valg av revisjonsordning skal skje i form av framsetting av et ikke utredet forslag i et kommunestyre/fylkestingsmøte, eller som innbakt i en annen sak.

Oppsummering:

Saksforberedelsene og innstillingsmyndigheten i disse sakene kan ikke legges til noen annen organ enn kontrollutvalget.

Med andre ord kommunestyret/fylkestinget kan bare gjøre vedtak om revisjonsordning og valg av revisor med utgangspunkt i en saksutredning og innstilling fra kontrollutvalget.

Det er viktig at kontrollutvalgene påser at kommunelovens bestemmelser blir fulgt på dette området slik at autoriteten og omdømme til kommunens/fylkets eget kontroll- og tilsynsapparat opprettholdes.

Framdriftsplan for etablering av nytt interkommunalt revisjonsselskap og nytt interkommunalt sekretariatsselskap i Nordland

Oppgave	Ansvar	Frist
<i>Utført</i>		
Vedtak om utredningsprosess for å etablere en interkommunal løsning for kontrollutvalgets sekretariat og en felles revisjonsenhet i Nordland	Fylkestinget	Vedtak 12. juni 2017
Utsendelse av invitasjon til kommunene som er deltakere i de eksisterende revisjonsenhetene i Nordland om å delta i utredningsprosessen	Fylkeskommunens kontrollutvalgssekretariat	Før sommeren
Utsendelse av invitasjon til øvrige kommuner i Nordland om å delta i utredningsprosessen	Fylkeskommunens kontrollutvalgssekretariat	Før sommeren
<i>Videre prosess</i>		
Fremleggelse av sak til kommunestyret med innstilling til vedtak om å delta i arbeidet med å etablere nytt interkommunalt sekretariatsselskap og nytt revisjonsselskap i Nordland	Kommunenes kontrollutvalg	I tilstrekkelig tid før kommunestyremøtet i september – oktober 2017
Vedtak om eventuell deltakelse i etableringsprosessen	Kommunestyrene	31. oktober 2017
Forberedelse av møte for berørte kontrollutvalgsledere	Kontrollutvalgssekretariatene	November 2017
Opprettelse av én felles styringsgruppe for kontrollutvalgssekretariat og revisjonsselskap	Kontrollutvalgslederne	November 2017
Oppnevning av to arbeidsgrupper, én arbeidsgruppe for kontrollutvalgssekretariatet og en arbeidsgruppe for revisjonsselskapet	Kontrollutvalgslederne	November 2017
Fastsette mandat for arbeidsgruppene	Styringsgruppen	November 2017
Oppnevning av sekretær for arbeidsgruppene, oppfølging av fremdriftsplan, utredning av de to nye ordningene, selskapsavtaler, eieravtaler og løpende rapportering til styringsgruppen	Arbeidsgruppene	November 2017 – januar 2018
Utkast til selskapsavtale og eieravtale for et nytt kontrollutvalgssekretariat og et nytt revisjonsselskap	Arbeidsgruppene	Januar 2018
Behandling og oversendelse av dokumentene til kontrollutvalgssekretariatene	Styringsgruppen	Januar 2018
Utarbeidelse likelydende sak som sendes til kontrollutvalgene	Kontrollutvalgssekretariatene	Januar 2018
Behandling og fremleggelse av saken for kommunestyrene og fylkestinget med likelydende innstilling	Kontrollutvalgene	Februar 2018
Vedtak om stiftelse av nytt revisjonsselskap og nytt sekretariatsselskap	Kommunestyrene og fylkestinget	April 2018
Valg av representanter til de to representantskapene	Kommunestyrene og fylkestinget	April 2018
Utnevnelse av styre, herunder leder og nestleder	Representantskap	Mai 2018
Etablering av selskapene	Representantskap	1. juli 2018
Ansettelse av daglig leder for hvert selskap	Styre	1. juli 2018

SAKSPROTOKOLL – STYRET I SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: ADM/STYRET/PAA

Dato: 31. oktober 2016

Saksbehandler: Per Asbjørn Andersen

Saksgang

Styret i Salten kommunerevisjon IKS

31.10.2016

Sak 12/2016

Sak 12/2016 Fremtidig organisering av revisjonsenheten

Forslag til vedtak:

Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Salten kommunerevisjon IKS ønsker å bli en del av en slik ordning.

Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevene arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

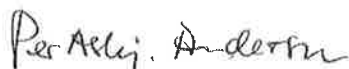
Salten kommunerevisjon IKS vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene Salten og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.

Vedtak:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Rett utskrift:

Per Asbjørn Andersen/Daglig leder

Saksprotokoll sendt:

Kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune

Kontrollutvalgene i Salten v/Salten Kontrollutvalgsservice

Salten kommunerevisjon IKS www.salten-revisjon.no

Org. nr.: 986 655 271 MVA E-post: post@salten-revisjon.no

Hovedkontor Fauske
Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80
Faks: 75 61 03 89

Avdeling Bodø
Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 90
Faks: 75 61 03 98

Fra: Per Asbjørn Andersen <per.asbjorn.andersen@salten-revisjon.no>
Sendt: 31. oktober 2016 14:59
Til: Berit Pedersen; 'Lars Hansen'
Emne: Fremtidig organisering av revisjonsenheten
Vedlegg: Untitled_31102016_145307.pdf

Saken har vært behandlet i styret i Salten kommunerevisjon IKS
Saksprotokoll vedlegges
Original sendt pr. post

Med vennlig hilsen
Per Asbjørn Andersen/Daglig leder

Styremøte 13.04.2016

Saksbehandler: TLA

SAK 10/2016 – FREMTIDIG ORGANSIERING AV REVISJONSENHETEN

Innledning

Utgangspunktet for saken er i hovedtrekk:

- ① Nordland fylkeskommune har i mars 2016 besluttet å utrede egen revisjonsordning
- ② Deltakerne i Ytre Helgeland Kommunerevisjon har i januar 2016 besluttet tilsvarende utredning
- ③ I Nordland er det ikke etablert et større interkommunalt selskap slik som i andre fylker

Bakgrunn

Det har tidligere blitt vurdert en sammenslåing av enhetene Salten Kommunerevisjon IKS, Indre Helgeland Kommunerevisjon og Ytre Helgeland Kommunerevisjon, jfr. vedlagte prosjektrapport med arbeidstittel «Nordland Revisjon». Det viste seg imidlertid at dette sammenslåingsprosjektet, som etter vår vurdering var både tilfredsstillende utredet og rasjonelt begrunnet, av ulike årsaker ikke lot seg gjennomføre. Vi har ikke full oversikt når det gjelder rekkefølgen av begivenheter, samt hva som eventuelt utgjør årsak og virkninger. Det er imidlertid et faktum at kommunene Rana, Nesna og Lurøy konkurransutsatte revisjonstjenestene for perioden 01.01.2015–30.06.2017. I kjølvannet av denne prosessen, har etter hva vi forstår de øvrige av Indre Helgeland Kommunerevisjons tidligere klienter (kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Hemnes) valgt å knytte seg opp mot enten KomRev Trøndelag IKS eller KomRev NORD IKS. Inngåelse av avtaler om interkommunalt samarbeid eller deltakelse i interkommunale selskaper regnes som såkalt egenregi, og medfører slik sett ikke et krav om konkurransetsetting av revisjonstjenestene.

Det har nå oppstått en ny situasjon – ved at fylkestinget har vedtatt en utredning av alternative modeller for sin revisjonsordning. Dette innebærer at fylkeskommunen kan komme til å ta initiativ til opprettelse av et interkommunalt revisjonsselskap, som vil kunne styrke den kommunale revisjonen i hele fylket. Det er grunn til å anta at prosjektet «Nordland Revisjon» ville ha lyktes dersom fylkeskommunen den gangen hadde gått inn for å etablere en større kommunal revisjonsethet.

Nærmere om fylkestingets vedtak

Fylkestinget i Nordland besluttet på sin samling 7.–9. mars 2016 å be kontrollutvalget om å utrede revisjonsordningen. Alternativene er dagens ordning (revisjonsethet i fylkeskommunen), deltakelse i et felles interkommunalt selskap eller kjøp av tjenestene etter forutgående konkurransetsetting. Saken skal legges frem til behandling under fylkestingets samling i juni. Det er forutsatt at utredningen gjennomføres av en «uhildet» part, samt at nødvendig involvering og ivaretagelse av berørte arbeidstakere finner sted.

Saksdokumentene kan leses i sin helhet på hjemmesiden til Nordland fylkeskommune, og er dessuten vedlagt dette fremlegget i sammendratt form. Vi går derfor ikke nærmere inn på detaljene i denne omgang.

Nærmere om vedtaket hos deltakerne i Ytre Helgeland kommunerevisjon

Deltakerne i det interkommunale samarbeidet er Herøy kommune, Alstahaug kommune, Leirfjord kommune, Dønna kommune, Rødøy kommune og Træna kommune. Sistnevnte kommune har gjort vedtak om konkurranseutsetting i løpet av 2016, og vil i så fall tre ut av samarbeidet.

Deltakerkommunene har i løpet av januar og februar 2016 besluttet å be kontrollutvalgene foreta en vurdering av organiseringen av revisjonstjenestene. Aktuelle løsninger er nåværende ordning (interkommunalt samarbeid), sammenslåing med andre revisjonsenheter (interkommunale samarbeid eller interkommunalt selskap) eller kjøp av revisjonstjenestene basert på konkurranseutsetting.

Kommunene har bedt om at kontrollutvalgene fremlegger en fremdriftsplan for arbeidet innen utgangen av april måned.

Kommunerevisjonsbransjen i Nordland i dag

Sett i et overordnet perspektiv er bildet av aktører og markedsandeler slik:

Aktør	Org. form	Kunder	Folketall	Andel I	Andel II	Gj. snitt
Salten Kommunerevisjon	IKS	9	80 338	20,5 %	33,2 %	8 926
KomRev Nord	IKS	9	45 591	20,5 %	18,9 %	5 066
KomRev Trøndelag	IKS	8	29 557	18,2 %	12,2 %	3 695
Ytre Helgeland Kommunerevisjon	§27	6	14 541	13,6 %	6,0 %	2 424
Kommunerevisjonen i Lofoten	§27	6	24 178	13,6 %	10,0 %	4 030
Ansatt i kommunen	Ingen	1	4 991	2,3 %	2,1 %	4 991
Andre ordninger	AS	5	42 486	11,4 %	17,6 %	8 497
TOTALT		44	241 682	100,0 %	100,0 %	5 493

Opplysningene om befolkning er basert på statistikk pr. 01.01.2015. Markedsandelene (I og II) er basert på hhv. antall kommuner i klientporteføljen, og folketallet i de samme kommunene.

KomRev Trøndelag er hjemmehørende i Nord-Trøndelag fylke, og KomRev Nord i Troms fylke. Begge er hver for seg betydelig større revisjonsenheter enn aktørene i Nordland, og utfører også revisjonstjenestene for respektive fylkeskommuner.

KomRev Trøndelag har disse klientene blant kommunene i Nordland fylke:

Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Vefsn, Grane og Hattfjelldal.

KomRev NORD har følgende kommunekunder i vår region:

Narvik, Hemnes, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Ballangen, Bø og Sortland.

Så vidt vi kjenner til, revideres følgende kommuner i Nordland av private revisjonsselskaper:

Nesna, Rana, Lurøy, Hadsel og Øksnes.

Kommunerevisjonsmarkedet i Nordland er vanskeligere å bedømme når det gjelder antall årsverk. Men løst anslått snakker vi trolig om minst 50–60 årsverk totalt sett, spesielt tatt i betraktning at det må antas å være en tendens til at det gjennomføres for lite forvaltningsrevisjon og for lite selskapskontroll i enkelte kommuner.

Administrasjonenes vurdering

Situasjonen har vært gjenstand for diskusjon blant lederne i de aktuelle revisjonsenhetene, og vår felles vurdering er at bransjeutviklingen samt den senere tids hendelser skaper et gunstig vindu for etablering av en konkurransedyktig offentlig aktør forankret i vårt eget fylke. Ytre Helgeland Kommunerevisjon har hele tiden hatt som overordnet strategisk målsetting nettopp å søke samarbeid og om mulig tettere integrasjon med andre offentlige aktører i kommunerevisjonsbransjen.

Utfordringen knyttet til drift av små og mellomstore revisjonsenheter er blant annet:

- Fagmiljøer som er sårbare for gjennomtrekk
- Manglende attraktivitet i kampen om de beste kandidatene
- Konkurransedyktighet når det gjelder kostnader
- Kundegrunnlaget er ofte begrenset
- Det er vanskelig å tiltrekke seg nye kunder

I tillegg vil prosesser knyttet til kommunesammenslåing etter hvert kunne stille enhetene overfor nye rasjonaliseringskrav, og de minste enhetene vil i beskjeden grad ha mulighet til å realisere stordriftsfordeler samtidig med at det ytes en fullverdig og faglig forsvarlig revisjonstjeneste.

Oppsummering

Ser man utviklingen i et litt større perspektiv, viser utviklingen innenfor andre samfunnssektorer at mangel på konkurransedyktige offentlige alternativer over tid kan gi opphav til økte kostnader. Blant annet fordi revisjon er kompleks tjeneste med et betydelig kommunikasjonsmoment, noe som blant annet krever lokal tilstedeværelse og utstrakt grad av samhandling mellom mennesker. Dette gjør at styring av omfang og kvalitet gjennom rene kommersielle kontrakter ikke alltid gir det optimale resultatet for oppdragsgiver.

Av hensyn til den fremtidige konkurransen i markedet for kontroll og tilsyn av offentlig virksomhet, er det uten tvil slik at det vil tjene både økonomiske og andre interesser hos kjøperne av disse tjenestene at det skapes en robust konstellasjon forankret i Nordland. Målsettingen hos offentlige revisjonsenheter vil være å skape maksimal nytte for kundene. Virksomheten er ikke profittmotivert.

Vi ser for oss at en samling av eksisterende ressurser i Nordland først og fremst vil kunne realisere kostnadssynergi på områder som planlegging, oppdragsledelse og kvalitetskontroll.

Videre må det forutsettes at mer fylkeskommunal revisjon ute i distriktene vil kunne utføres gjennom lokal tilstedeværelse, og slik sett neppe vil innebære atter en runde med «sentralisering».

Avslutningsvis er det etter vår oppfatning slik at en samling av kommunerevisjonsbransjen i Nordland vil sikre eksisterende kompetansearbeidsplasser i hele fylket, og trolig ha et visst potensial for å kunne skape nye. Man må unngå at kontroll og tilsyn i offentlig sektor bare blir oppfattet som et lavinteresseprodukt og utelukkende som en kostnadspost. Velorganiserte revisjonstjenester er en av de mest sentrale forutsetningene for et fungerende lokaldemokrati, og Ytre Helgeland Kommunerevisjon bør etter administrasjonens oppfatning delta aktivt i en prosess som bidrar positivt i denne retningen. Dette toget går etter vårt skjønn nå.

Vedtak:

Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Ytre Helgeland Kommunerevisjon er interessert i å bli en del av en slik ordning.

Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevende arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

Ytre Helgeland Kommunerevisjons vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene i revisjonssamarbeidets deltakerkommuner og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.

Fra: Berit Pedersen
Sendt: 15. juni 2016 08:46
Til: Kristin Mathisen
Kopi: Kristin Karlsen
Emne: VS: Oversendelse av vedtak til kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune
Vedlegg: Vedtak sak 10.2016 - TIL KONTROLLUTVALGET I NORDLAND FYLKESKOMMUNE.pdf

Hei

Kan dere journalføre denne eposten.

Med vennlig hilsen

Berit Pedersen Rådgiver - Kontrollutvalget Mob: +47 91360938 berped@nfk.no
<<mailto:berped@nfk.no>>
Skype <<sip:berped@nfk.no>>

Tenk på miljøet. Ikke skriv ut denne e-posten hvis du ikke må.

Fra: Joseph Landu Lunda [<mailto:Joseph.Landu.Lunda@alstahaug.kommune.no>]
Sendt: 15. juni 2016 08:35
Til: Berit Pedersen <berped@nfk.no <<mailto:berped@nfk.no>>>
Emne: VS: Oversendelse av vedtak til kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune

Hei Berit,

Dette er Joseph Lunda fra Ytre Helgeland kommunerevisjon. Jeg viser til en kort samtale i går i Bodø og sender deg styrevedtak vedr. fremtidig organisering av revisjonsenheten.

Ha en fin dag.

Med vennlig hilsen

Joseph Landu Lunda

Fra: Joseph Landu Lunda
Sendt: 21. april 2016 12:00
Til: 'berit.pedersen@nfk.no'
Emne: Oversendelse av vedtak til kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune

Hei,

På vegne av styret i revisjonsenheten oversendes herved gjenpart av fremlegg og vedtak i sak 10/2016.

Jeg bekrefter at det vedlagte er rett utskrift.

Ta gjerne kontakt dersom det skulle være spørsmål.

Med vennlig hilsen

Joseph Landu Lunda
Kommunerevisor
Ytre Helgeland kommunerevisjon

Postboks 45, 8805 Sandnessjøen

Tel: 75075780/90780630

Mail: joseph.landu.lunda@alstahaug.kommune.no

[<mailto:joseph.landu.lunda@alstahaug.kommune.no>](mailto:joseph.landu.lunda@alstahaug.kommune.no)

Fra: Else-Annie Hansen <Else-Annie.Hansen@vestvagoy.kommune.no>
Sendt: 28. oktober 2016 14:02
Til: Berit Pedersen
Emne: Felles kommunerevisjon i Nordland
Vedlegg: Sak 07 Nordland kommunerevisjon1.docx

Vedlagt følger utskrift av vedtak i styret for Kommunerevisjonen i Lofoten.

Med vennlig hilsen
Kommunerevisjonen i Lofoten

Else-Annie Hansen
Revisjonssjef

Tlf.: 48040449

KOMMUNEREVISJONEN I LOFOTEN

RØST – VÆRØY – MOSKENES – FLAKSTAD – VESTVÅGØY – VÅGAN

KOMMUNAL REVISJON
- på vakt for
fellesskapets verdier

Tillegg til sakliste Styremøte 10.10.2016

SAK 07/2016 – FREMTIDIG ORGANSIERING AV REVISJONSENHETEN

Innledning

Utgangspunktet for saken er i hovedtrekk:

- 1 Nordland fylkeskommune har i mars 2016 besluttet å utrede egen revisjonsordning
- 2 I Nordland er det ikke etablert et større interkommunalt selskap slik som i andre fylker

Bakgrunn

Det har tidligere blitt vurdert en sammenslåing av enhetene Salten Kommunerevisjon IKS, Indre Helgeland Kommunerevisjon og Ytre Helgeland Kommunerevisjon, jfr. vedlagte prosjektrapport med arbeidstittel «Nordland Revisjon». Det viste seg imidlertid at dette sammenslåingsprosjektet, som etter vår vurdering var både tilfredsstillende utredet og rasjonelt begrunnet, av ulike årsaker ikke lot seg gjennomføre. Vi har ikke full oversikt når det gjelder rekkefølgen av begivenheter, samt hva som eventuelt utgjør årsak og virkninger. Det er imidlertid et faktum at kommunene Rana, Nesna og Lurøy konkurransutsatte revisjonstjenestene for perioden 01.01.2015–30.06.2017. I kjølvannet av denne prosessen, har etter hva vi forstår de øvrige av Indre Helgeland Kommunerevisjons tidligere klienter (kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Hemnes) valgt å knytte seg opp mot enten KomRev Trøndelag IKS eller KomRev NORD IKS. Inngåelse av avtaler om interkommunalt samarbeid eller deltakelse i interkommunale selskaper regnes som såkalt egenregi, og medfører slik sett ikke et krav om konkurransesetting av revisjonstjenestene. Det har nå oppstått en ny situasjon – ved at fylkestinget har vedtatt en utredning av alternative modeller for sin revisjonsordning. Dette innebærer at fylkeskommunen kan komme til å ta initiativ til opprettelse av et interkommunalt revisjonsselskap, som vil kunne styrke den kommunale revisjonen i hele fylket. Det er grunn til å anta at prosjektet «Nordland Revisjon» ville ha lyktes dersom fylkeskommunen den gangen hadde gått inn for å etablere en større kommunal revisjonsethet.

Nærmere om fylkestingets vedtak

Fylkestinget i Nordland besluttet på sin samling 7.–9. mars 2016 å be kontrollutvalget om å utrede revisjonsordningen. Alternativene er dagens ordning (revisjonsethet i fylkeskommunen), deltakelse i et felles interkommunalt selskap eller kjøp av tjenestene etter forutgående konkurransesetting. Saken skal legges frem til behandling under fylkestingets samling i juni. Det er forutsatt at utredningen gjennomføres av en «uhildet» part, samt at nødvendig involvering og ivaretagelse av berørte arbeidstakere finner sted. Saksdokumentene kan leses i sin helhet på hjemmesiden til Nordland fylkeskommune. Vi går derfor ikke nærmere inn på detaljene i denne omgang.

Kommunerevisjonsbransjen i Nordland i dag

Sett i et overordnet perspektiv er bildet av aktører og markedsandeler slik:

Opplysningene om befolkning er basert på statistikk pr. 01.01.2015. Markedsandelene (I og II) er basert på hhv. antall kommuner i klientporteføljen, og folketallet i de samme kommunene.

KomRev Trøndelag er hjemmehørende i Nord-Trøndelag fylke, og KomRev Nord i Troms fylke. Begge er hver for seg betydelig større revisjonsetheter enn aktørene i Nordland, og utfører også revisjonstjenestene for respektive fylkeskommuner.

KomRev Trøndelag har disse klientene blant kommunene i Nordland fylke:

Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Vefsn, Grane og Hattfjelldal.

KomRev NORD har følgende kommunekunder i vår region:

Narvik, Hemnes, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Ballangen, Bø og Sortland.

Så vidt vi kjenner til, revideres følgende kommuner i Nordland av private revisjonsselskaper:

Nesna, Rana, Lurøy, Hadsel og Øksnes.

Kommunerevisjonsmarkedet i Nordland er vanskeligere å bedømme når det gjelder antall årsverk. Men løst anslått snakker vi trolig om minst 50–60 årsverk totalt sett, spesielt tatt i betraktning at det må antas å være en tendens til at det gjennomføres for lite forvaltningsrevisjon og for lite selskapskontroll i enkelte kommuner.

Administrasjonenes vurdering

Situasjonen har vært gjenstand for diskusjon blant lederne i de aktuelle revisjonsenhetene, og vår felles vurdering er at bransjeutviklingen samt den senere tids hendelser skaper et gunstig vindu for etablering av en konkurransedyktig offentlig aktør forankret i vårt eget fylke. Ytre Helgeland Kommunerevisjon har hele tiden hatt som overordnet strategisk målsetting nettopp å søke samarbeid og om mulig tettere integrasjon med andre offentlige aktører i kommunerevisjonsbransjen.

Utfordringen knyttet til drift av små og mellomstore revisjonsenheter er blant annet:

- Fagmiljøer som er sårbare for gjennomtrekk
- Manglende attraktivitet i kampen om de beste kandidatene
- Konkurransedyktighet når det gjelder kostnader
- Kundegrunnlaget er ofte begrenset
- Det er vanskelig å tiltrekke seg nye kunder

I tillegg vil prosesser knyttet til kommunesammenslåing etter hvert kunne stille enhetene overfor nye rasjonaliseringskrav, og de minste enhetene vil i beskjeden grad ha mulighet til å realisere stordriftsfordeler samtidig med at det ytes en fullverdig og faglig forsvarlig revisjonstjeneste.

Oppsummering

Ser man utviklingen i et litt større perspektiv, viser utviklingen innenfor andre samfunnssektorer at mangel på konkurransedyktige offentlige alternativer over tid kan gi opphav til økte kostnader. Blant annet fordi revisjon er kompleks tjeneste med et betydelig kommunikasjonsmoment, noe som blant annet krever lokal tilstedeværelse og utstrakt grad av samhandling mellom mennesker. Dette gjør at styring av omfang og kvalitet gjennom rene kommersielle kontrakter ikke alltid gir det optimale resultatet for oppdragsgiver. Av hensyn til den fremtidige konkurransen i markedet for kontroll og tilsyn av offentlig virksomhet, er det uten tvil slik at det vil tjene både økonomiske og andre interesser hos kjøperne av disse tjenestene at det skapes en robust konstellasjon forankret i Nordland. Målsettingen hos offentlige revisjonsenheter vil være å skape maksimal nytte for kundene. Virksomheten er ikke profittmotivert.

Vi ser for oss at en samling av eksisterende ressurser i Nordland først og fremst vil kunne realisere kostnadssynergi på områder som planlegging, oppdragsledelse og kvalitetskontroll.

Videre må det forutsettes at mer fylkeskommunal revisjon ute i distriktene vil kunne utføres gjennom lokal tilstedeværelse, og slik sett neppe vil innebære atter en runde med «sentralisering».

Avslutningsvis er det etter vår oppfatning slik at en samling av kommunerevisjonsbransjen i Nordland vil sikre eksisterende kompetansearbeidsplasser i hele fylket, og trolig ha et visst potensial for å kunne skape nye. Man må unngå at kontroll og tilsyn i offentlig sektor bare blir oppfattet som et lavinteresseprodukt og utelukkende som en kostnadspost. Velorganiserte revisjonstjenester er en av de mest sentrale forutsetningene for et fungerende lokaldemokrati, og Ytre Helgeland Kommunerevisjon bør etter administrasjonens oppfatning delta aktivt i en prosess som bidrar positivt i denne retningen. Dette toget går etter vårt skjønn nå.

Styret for Kommunerevisjonen i Lofoten innbys til å fatte følgende Vedtak:

Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Kommunerevisjonen i Lofoten er interessert i å delta i utredning av en slik ordning.

Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevene arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

Kommunerevisjonen i Lofoten vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene i revisjonssamarbeidets deltakerkommuner og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.

Leknes 16.09.2016

Else-Annie Hansen
revisjonssjef

KOMMUNEREVISJONEN I LOFOTEN

RØST - VÆRØY - MOSKENES - FLAKSTAD - VESTVÅGØY - VÅGAN

10

Sak 07/16   **Intensjon om en Kommunerevisjonen i Nordland – faglig samarbeid mellom kommunerevisjonene i Nordland.**

Innstilling:

Styret for Kommunerevisjonen i Lofoten innbys til å fatte følgende Vedtak:

Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Kommunerevisjonen i Lofoten er interessert i å delta i utredning av en slik ordning. Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevede arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

Kommunerevisjonen i Lofoten vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene i revisjonssamarbeidets deltakerkommuner og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.

Vedtak:

Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Kommunerevisjonen i Lofoten er interessert i å delta i utredning av en slik ordning. Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevede arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

Kommunerevisjonen i Lofoten vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene i revisjonssamarbeidets deltakerkommuner og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.

Enstemmig vedtatt.

Hovedkontor Vestvågøy

Avd. Vågan

Kommunerevisjonen i Lofoten

Else-Annie Hansen
Revisjonssjef

Ole Marhaug
styreleder

Hovedkontor Vestvågøy

Postboks 188 - 8376 LEKNES
Tlf.: 760 56000

Avd. Vågan

Rådhuset - 8300 SVOLVÆR
Tlf.: 754 20000

Til styret i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/styret/PAA

Dato: 14. oktober 2016

SAK 12/2016 – FREMTIDIG ORGANSIERING AV REVISJONSENHETEN

Innledning

Utgangspunktet for saken er i hovedtrekk:

- ① Nordland fylkeskommune har i mars 2016 besluttet å utrede egen revisjonsordning
- ② Deltakerne i Ytre Helgeland kommunerevisjon har i januar 2016 besluttet tilsvarende utredning
- ③ I Nordland er det ikke etablert et større interkommunalt selskap slik som i andre fylker

Bakgrunn

Det har tidligere blitt vurdert en sammenslåing av enhetene Salten Kommunerevisjon IKS, Indre Helgeland kommunerevisjon og Ytre Helgeland kommunerevisjon. Det ble utarbeidet en prosjektrapport med arbeidstittel «Nordland Revisjon» som konkluderte med å anbefale at det ble etablert et felles interkommunalt selskap for disse tre revisjonsenheter. Denne er tidligere behandlet av styret i Salten kommunerevisjon i sak 13/13 og styret sluttet seg til rapportens konklusjoner. Det viste seg imidlertid at dette sammenslåingsprosjektet, som etter vår vurdering var både tilfredsstillende utredet og rasjonelt begrunnet, av ulike årsaker ikke lot seg gjennomføre. Se styresak 8/14. Vi har ikke full oversikt når det gjelder rekkefølgen av begivenheter, samt hva som eventuelt utgjør årsak og virkninger. Det er imidlertid et faktum at kommunene Rana, Nesna og Lurøy konkurranseutsatte revisjonstjenestene for perioden 01.01.2015–30.06.2017. I kjølvannet av denne prosessen, har etter hva vi forstår de øvrige av Indre Helgeland Kommunerevisjons tidligere klienter (kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Hemnes) valgt å knytte seg opp mot enten KomRev Trøndelag IKS eller KomRev NORD IKS. Inngåelse av avtaler om interkommunalt samarbeid eller deltakelse i interkommunale selskaper regnes som såkalt egenregi, og medfører slik sett ikke et krav om konkurranseutsetting av revisjonstjenestene.

Det har nå oppstått en ny situasjon – ved at fylkestinget har vedtatt en utredning av alternative modeller for sin revisjonsordning. Dette innebærer at fylkeskommunen kan komme til å ta initiativ til opprettelse av et interkommunalt revisjonsselskap, som vil kunne styrke den kommunale revisjonen i hele fylket. Det er grunn til å anta at prosjektet «Nordland Revisjon» ville ha lyktes dersom fylkeskommunen den gangen hadde gått inn for å etablere en større kommunal revisjonsenhet.

Nærmere om fylkestingets vedtak

Fylkestinget i Nordland besluttet på sin samling 7.–9. mars 2016 å be kontrollutvalget om å utrede revisjonsordningen. Alternativene er dagens ordning – egen fylkesrevisjon, deltakelse i et felles interkommunalt selskap eller kjøp av tjenestene etter forutgående konkurranseutsetting.

Salten kommunerevisjon IKS www.salten-revisjon.no

Org. nr.: 986 655 271 MVA E-post: post@salten-revisjon.no

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80
Faks: 75 61 03 89

Avdeling Bode

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bode
Besøksadresse: Posthøgården, Havnegate 9
Telefon: 75 61 03 90
Faks: 75 61 03 98

Det er forutsatt at utredningen gjennomføres av en «uhildet» part, samt at nødvendig involvering og ivaretagelse av berørte arbeidstakere finner sted.

Nærmere om vedtaket hos deltakerne i Ytre Helgeland kommunerevisjon

Deltakerne i det interkommunale samarbeidet er Herøy kommune, Alstahaug kommune, Leirfjord kommune, Dønna kommune, Lurøy kommune og Træna kommune. Sistnevnte kommune har gjort vedtak om konkurranseutsetting i løpet av 2016, og vil i så fall tre ut av samarbeidet.

Deltakerkommunene har i løpet av januar og februar 2016 besluttet å be kontrollutvalgene foreta en vurdering av organiseringen av revisjonstjenestene. Aktuelle løsninger er nåværende ordning (interkommunalt samarbeid), sammenslåing med andre revisjonsenheter (interkommunalt selskap) eller kjøp av revisjonstjenestene basert på konkurranseutsetting.

Kommunerevisjonsbransjen i Nordland i dag

Sett i et overordnet perspektiv er bildet av aktører og markedsandeler slik:

Aktør	Org. form	Kunder	Folketall	Andel I	Andel II	Gj. snitt
Salten Kommunerevisjon	IKS	9	80 338	28,5 %	33,2 %	8 926
KomRev Nord	IKS	9	45 391	20,5 %	18,9 %	5 066
KomRev Trøndelag	IKS	8	29 557	18,2 %	12,2 %	3 695
Ytre Helgeland Kommunerevisjon	§27	6	14 541	13,6 %	6,0 %	2 424
Kommunerevisjonen i Lofoten	§27	6	24 178	13,6 %	10,0 %	4 030
Ansatt i kommunen	Ingen	1	4 991	2,3 %	2,1 %	4 991
Andre ordninger	AS	5	42 486	11,4 %	17,6 %	8 497
TOTALT		44	241 682	100,0 %	100,0 %	5 493

Opplysningene om befolkning er basert på statistikk pr. 01.01.2015. Markedsandelene (I og II) er basert på hhv. antall kommuner i klientporteføljen, og folketallet i de samme kommunene.

KomRev Trøndelag er hjemmehørende i Nord-Trøndelag fylke, og KomRev Nord i Troms fylke. Begge er hver for seg betydelig større revisjonsenheter enn aktørene i Nordland, og utfører også revisjonstjenestene for respektive fylkeskommuner.

KomRev Trøndelag har disse klientene blant kommunene i Nordland fylke:

Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Vefsn, Grane og Hattfjelldal.

KomRev NORD har følgende kommunekunder i vår region:

Narvik, Hemnes, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Ballangen, Bø og Sortland.

Så vidt vi kjenner til, revideres følgende kommuner i Nordland av private revisjonsselskaper:

Nesna, Rana, Lurøy, Hadsel og Øksnes.

Kommunerevisjonsmarkedet i Nordland er vanskeligere å bedømme når det gjelder antall årsverk. Men løst anslått snakker vi trolig om minst 50–60 årsverk totalt sett, spesielt tatt i betraktning at det må antas å være en tendens til at det gjennomføres for lite forvaltningsrevisjon og for lite selskapskontroll i enkelte kommuner.

Administrasjonenes vurdering

Situasjonen har vært gjenstand for diskusjon blant lederne i de aktuelle revisjonsenheterne, og vår felles vurdering er at bransjeutviklingen samt den senere tids hendelser skaper et gunstig vindu for etablering av en konkurransedyktig offentlig aktør forankret i vårt eget fylke. Salten kommunerevisjon IKS har hele

tiden hatt som overordnet strategisk målsetting nettopp å søke samarbeid og om mulig tettere integrasjon med andre offentlige aktører i kommunerevisjonsbransjen.

Utfordringen knyttet til drift av små og mellomstore revisjonsenheter er blant annet:

- Fagmiljøer som er sårbare for gjennomtrekk
- Manglende attraktivitet i kampen om de beste kandidatene
- Konkurransedyktighet når det gjelder kostnader
- Kundegrunnlaget er ofte begrenset
- Det er vanskelig å tiltrekke seg nye kunder

I tillegg vil prosesser knyttet til kommunesammenslåing etter hvert kunne stille enhetene overfor nye rasjonaliseringskrav, og de minste enhetene vil i beskjeden grad ha mulighet til å realisere stordriftsfordeler samtidig med at det ytes en fullverdig og faglig forsvarlig revisjonstjeneste.

Oppsummering

Ser man utviklingen i et litt større perspektiv, viser utviklingen innenfor andre samfunnssektorer at mangel på konkurransedyktige offentlige alternativer over tid kan gi opphav til økte kostnader. Blant annet fordi revisjon er kompleks tjeneste med et betydelig kommunikasjonselement, noe som blant annet krever lokal tilstedeværelse og utstrakt grad av samhandling mellom mennesker. Dette gjør at styring av omfang og kvalitet gjennom rene kommersielle kontrakter ikke alltid gir det optimale resultatet for oppdragsgiver.

Av hensyn til den fremtidige konkurransen i markedet for kontroll og tilsyn av offentlig virksomhet, er det uten tvil slik at det vil tjene både økonomiske og andre interesser hos kjøperne av disse tjenestene at det skapes en robust konstellasjon forankret i Nordland. Målsettingen hos offentlige revisjonsenheter vil være å skape maksimal nytte for kundene. Virksomheten er ikke profittmotivert.

Vi ser for oss at en samling av eksisterende ressurser i Nordland først og fremst vil kunne realisere kostnadssynergi på områder som planlegging, oppdragsledelse og kvalitetskontroll.

Videre må det forutsettes at mer fylkeskommunal revisjon ute i distriktene vil kunne utføres gjennom lokal tilstedeværelse, og slik sett neppe vil innebære atter en runde med «sentralisering».

Avslutningsvis er det etter vår oppfatning slik at en samling av kommunerevisjonsbransjen i Nordland vil sikre eksisterende kompetansearbeidsplasser i hele fylket, og trolig ha et visst potensial for å kunne skape nye. Man må unngå at kontroll og tilsyn i offentlig sektor bare blir oppfattet som et lavinteresseprodukt og utelukkende som en kostnadspost. Velorganiserte revisjonstjenester er en av de mest sentrale forutsetningene for et fungerende lokaldemokrati, og Salten kommunerevisjon IKS bør etter administrasjonens oppfatning delta aktivt i en prosess som bidrar positivt i denne retningen. Dette toget går etter vårt skjønn nå.

Forslag til vedtak:

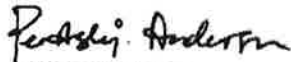
Under forutsetning av at Nordland fylkeskommune velger å satse på et felles interkommunalt revisjonsselskap fremover, ønsker styret å gi uttrykk for følgende:

Salten kommunerevisjon IKS er interessert i å bli en del av en slik ordning.

Styret mener at etablering av et konkurransedyktig offentlig alternativ er viktig med hensyn til behovet for kompetansekrevene arbeidsplasser i fylket. En slik etablering vil etter vårt skjønn sikre deltakerkommunene og fylkeskommunen revisjonstjenester av høy kvalitet til en riktig pris, og vil heller ikke avskjære andre løsninger i fremtiden. En senere konkurranseutsetting vil alltid være mulig.

Salten kommunerevisjon IKS vilje til å bli en del av et felles interkommunalt revisjonsselskap med nedslagsfelt i Nordland fylke, er selvsagt betinget av at våre deltakerkommuner for sin del fatter de nødvendige vedtak som gjør en slik integrasjon mulig.

Innholdet i vedtaket sendes til kontrollutvalgene Salten og kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune.

Per Asbjørn Andersen
Daglig leder

SAK 18/17

Ettersendes: Invitasjon fra Nordland fylkeskommune til å delta i etablering av nytt interkommunalt sekretariatselskap

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

-

Bakgrunn for saken:

Forslag til vedtak:

SAK 19/17

Budsjett for kontroll og tilsyn 2018

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS: Honorarer eierkommunene
- Salten kontrollutvalgsservice – prognose kostnader 2018 fordelt på kommune

Bakgrunn for saken

Forskrift om kontrollutvalg § 18 pålegger kontrollutvalget å utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. I merknadene heter det at budsjettet skal omfatte kontrollutvalgets og revisjonens samlede virksomhet. Kontrollutvalgets forslag til budsjetteramme skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret:

§ 18. Budsjettbehandlingen

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetteramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.

Budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen omfatter revisor, kontrollutvalg og sekretariat.

Utgifter til revisjon

Når det gjelder revisor er Fauske kommune tilsluttet Salten kommunerevisjon IKS, der representantskapet vedtar budsjetttramme for virksomheten. Utgifter fordeles budsjettmessig ut fra revisors planlagte aktivitet for den enkelte eierkommune. Det er ikke lagt opp til vesentlige endringer i driften fra 2017 til 2018. Fauske kommunes honorar til revisjonen var beregnet til ca kr 1 563 000 i 2017. Selskapet opplyser at det beregner honorar for 2018 til kr 1 602 000 – en økning på cirka 2,5 % fra 2017.

Utgifter til sekretariat

Salten kontrollutvalgsservice yter sekretariattjenester til kommunene i Salten, også Fauske. Det er ikke lagt opp til vesentlige endringer i driften fra 2017 til 2018. Utgiftene til sekretariatet fordeles ut fra folketall, aktivitet i kontrollutvalgene og et fastbeløp. Fauske kommunes andel av sekretariatets utgifter er for 2018 beregnet til ca kr 182 000. Tilsvarende tall for 2017 var kr 165 000. Den faktiske utgiften avhenger av utviklingen i folketall i de 9 eierkommunene, samt møtehyppigheten i de 9 kontrollutvalgene.

Kontrollutvalgets egne kostnader

Ordinære driftsutgifter tilknyttet kontrollutvalget, så som godtgjørelser, tapt arbeidsfortjeneste etc er budsjettet sammen med utgifter til øvrige politiske organer. Det kan ut over dette være behov for at kontrollutvalgets medlemmer deltar på kurs eller opplæring som vedrører utvalgets arbeidsområde. For 2018 foreslås det at det settes av kr 50.000 til dette formålet. Det legges opp til 6 møter i utvalget i 2018. Utvalget har hatt 4-5 møter hvert år i perioden 2012-2015, men 7 møter i 2016.

Alle tall er basert på forventet aktivitet. Endret aktivitet kan medføre endret utgiftsnivå. Oppsummert utgjør forslag til budsjett til kontroll og tilsyn følgende:

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 1 602 000
Sekretærbistand	Kr 182 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 50 000
Sum	Kr 1 834 000

Utgifter til revisor og sekretariat har historiske sett vært budsjettet på grunnlag av forventet omfang av ordinært revisjons- henholdsvis sekretariatsarbeid gjennom året. Det er ikke satt av egne midler til kontrollutvalgets disposisjon dersom det skulle oppstå behov for større granskninger eller utredninger utenom dette. Dersom et slikt behov skulle oppstå, så må man i det enkelte tilfelle be kommunestyret om midler.

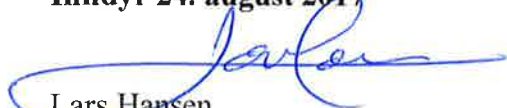
Forslag til vedtak:

Fauske kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2018 foreslås budsjettet til kr 1 834 000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 1 602 000
Sekretærbistand	Kr 182 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 50 000
Sum	Kr 1 834 000

Saken oversendes formannskapet, jfr forskrift om kontrollutvalg § 18.

Inndyr 24. august 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

*

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

7) Honorarer eierkommunene

Disse er basert på de forutsetninger som lå til grunn ved omdanning av Salten kommunerevisjon til IKS og således godkjent av eierkommunene. Økningen i budsjettrammen utgjør 2,5 %. Jeg foreslår derfor samme økning i honorarer eierkommunene i 2018:

	Budsjett 2017	Fordeling budsjettramme 2018
Steigen-63	548 000	562 000
Sørfold-65	564 000	578 000
Saltdal-124	1 076 000	1 103 000
Hamarøy-68	595 000	610 000
Beiarn-59	513 000	526 000
Fauske-179	1 563 000	1 602 000
Bodø-283	2 465 000	2 526 000
Meløy-94	825 000	846 000
Gildeskål-65	564 000	578 000
Til sammen	8 713 000	8 931 000

Prognose fordeling kostnader SKU 2018- detaljer

Salten kontrollutvalgsservice

Budsjett total 2018 kr 1 420 000

Anslag møtehyppighet ut fra erfaringstall per kommune

Folketall pr 1/1 2017

Kommune	Innbyggere pr 1/1 2017	Vekt	Budsjett ant. møter	Vekt	Fastbeløp 1/9 av total	Vekt	% tot	Sum pr kommune
Beiarn	1 043	1/3	2	1/3	kr 52 593	1/3	5,84 %	kr 82 941
Bodø	51 022	1/3	7	1/3	kr 52 593	1/3	30,61 %	kr 434 727
Fauske	9 729	1/3	6	1/3	kr 52 593	1/3	12,82 %	kr 182 080
Gildeskål	2 024	1/3	3	1/3	kr 52 593	1/3	7,10 %	kr 100 792
Hamarøy	1 810	1/3	3	1/3	kr 52 593	1/3	7,01 %	kr 99 545
Meløy	6 435	1/3	6	1/3	kr 52 593	1/3	11,47 %	kr 162 894
Saitdal	4 702	1/3	4	1/3	kr 52 593	1/3	9,05 %	kr 128 526
Steigen	2 543	1/3	4	1/3	kr 52 593	1/3	8,17 %	kr 115 951
Sørfold	1 958	1/3	4	1/3	kr 52 593	1/3	7,93 %	kr 112 544
Sum	81 266		39					
Sum					kr 473 333		100,00 %	kr 1 420 000

SAK 20/17

Revisors vurdering av egen uavhengighet

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 7. august 2017: Egenvurdering av uavhengighet

Bakgrunn for saken:

I henhold til forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor for regnskapsrevisjon og oppdragsansvarlig revisor for forvaltningsrevisjon minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget

Vedlagt følger slik egenvurdering datert 7. august 2017 fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Per Asbjørn Andersen og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst.

Nærmere bestemmelser om revisors uavhengighet finnes i forskrift om revisjon § 13:

Den som foretar revisjon etter denne forskrift kan ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.

Den som foretar revisjon kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Den som foretar revisjon kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det gitt bestemmelser i samme forskrift § 14 vedrørende rådgivningstjenester mv:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune etter denne forskrift kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, dersom dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet.

Den som foretar revisjon kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges egne ledelses- og kontrollopgaver.

Den som foretar revisjon kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige. Unntak fra dette gjelder ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218.

Vurdering

Sekretariatet har ingen merknader til egenvurderingen.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Fauske kommune tar revisors egenvurdering av sin uavhengighet datert 7. august 2017 til etterretning. Utvalget ber om å bli løpende orientert om forhold som kan endre vurderingen av uavhengighet.

Inndyr 24. august 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Fauske

Deres ref: *

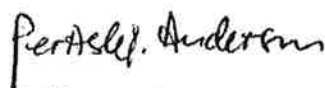
Vår ref.: 4010/A2/bvg/paa

Dato: 7. august 2017

EGENVURDERING AV UAVHENGIGHET

I henhold til forskrift av 15. juni 2004 om revisjon av kommuner, jf § 15, skal revisor vurdere sin egen uavhengighet i forhold til revisjonen av kommunen.

Uavhengigheten er vurdert i forhold til Fauske kommune. Jeg ser ingen forhold som er til hinder for å revidere regnskapet til Fauske kommune og øvrige kommunale regnskap, eller til å være ansvarlig for gjennomføring av de planlagte forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Per Asbjørn Andersen
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Bjørn Vegard Gamst
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

SAK 21/17

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

•

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn.

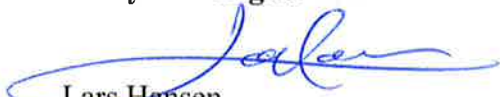
I kontrollutvalgets sak 11/17 «Unntatt fra offentlighet Off.lov § 13, jfr fvl § 13: Redegjørelse fra administrasjonen om tilrettelegging jfr IA-avtalen / innhold i og reglement for ansatte», vedtok kontrollutvalget følgende:

Redegjørelsene tas til orientering.

Kontrollutvalget ber om å få oversendt HEMIS-rapporten så snart denne foreligger.

I epost fra kommunen datert 25. august 2017 opplyses det at rapporten sendes til sekretariatet nevnte dag med Posten.

Inndyr 25. august 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

SAK 22/17

Eventuelt

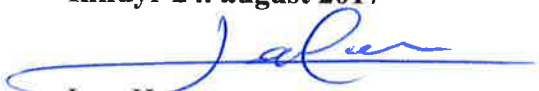
Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
01.09.2017

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr 24. august 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget